

Analiza rynku turystycznego **Chorwacji**

Barbara Korbik
AWF Kraków 2008
Turystyka i rekreacja
Gr. 2

Rozdział 1. Ogólne informacje o Chorwacji.

Republika Chorwacka (Republika Hrvatska) leży w Europie Centralnej, nad Morzem Adriatyckim. Graniczy ze Słowenią (501 km) od zachodu, Węgrami (329 km) z północy, Jugosławią (266 km) od północnego wschodu (Serbia) i południowego wschodu (Czarnogóra) oraz Bośnią i Hercegowiną (932 km), która znajduje się niejako w środku Chorwacji od strony wschodniej.

Źródło: www.cro.pl

Ukształtowanie terenu jest zupełnie różne w części północnej i południowej Chorwacji. Północna Chorwacja, w której skład wchodzi krainy Sławonia i Barania, jest niziną (Nizina Panońska), z rzadkimi i niskimi (do 500 m n.p.m.) górami. Jest to obszar rolniczo – przemysłowy. Natomiast południowa część Chorwacji jest górzysta, począwszy od Istrii, przez Gorski Kotar i Velebit, na całej Dalmacji kończąc. W Chorwacji nie ma gór wyższych niż 2000 m n.p.m. najwyższym szczytem jest Dinara (1831 m), leżąca na granicy z Bośnią i Hercegowiną niedaleko miasta Knin.

Chorwacja leży na obszarze zlewnisk Morza Czarnego i Adriatyku. Rzeki Chorwacji środkowej i północnej są duże i należą do zlewiska Morza Czarnego (Sawa, Drawa, Dunaj). Rzeki, które mają ujście do Adriatyku, są krótkie i o dużych spadach. W Chorwacji nie ma wielu jezior i są one raczej nieduże. Największe – Vrana niedaleko Biogramu – liczy około 30 km².

Republika Chorwacka liczy 56 610 km² (łąd), czyli około sześć razy mniej niż Polska. Do Chorwacji należy 1185 wysp, z czego 66 jest zaludnionych. Długość linii brzegowej wynosi 5835 km, z czego aż 4058 km przypada na wyspy. Największą wyspą jest Krk (410 km²). Stolicą Chorwacji jest Zagrzeb, liczący około milion mieszkańców. Inne duże miasta Chorwacji to: Rijeka, Split, Osijek, Varazdin, Pula, Karlovac, Cakovec, Zadar, Dubrownik. Chorwacja jest podzielona na 20 Żupanji, 21 stanowi miasto Zagrzeb.

POWIERZCHNIA		WYBRZEŻE	
Powierzchnia lądu	56 610 km ²	Długość wybrzeża w tym:	5 835 km
Terytorium morskie (wewn.)	33 200 km ²		
Powierzchnia całkowita	89 810 km ²	Długość wybrzeża (ląd)	1 777 km
Strefa wód terytorialnych	23 870 km ²	Długość wybrzeża (wyspy)	4 058 km
Razem strefa ekonomiczna	113 680 km ²		

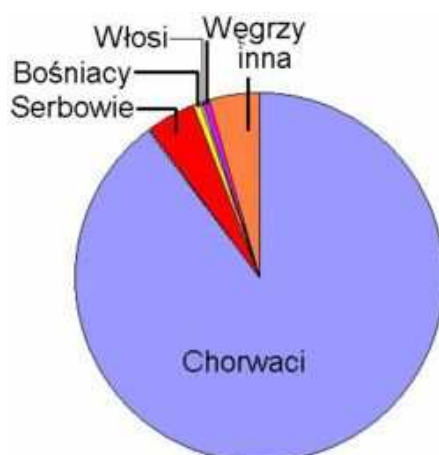
Chorwacja podział polityczny.

Źródło: www.cro.pl

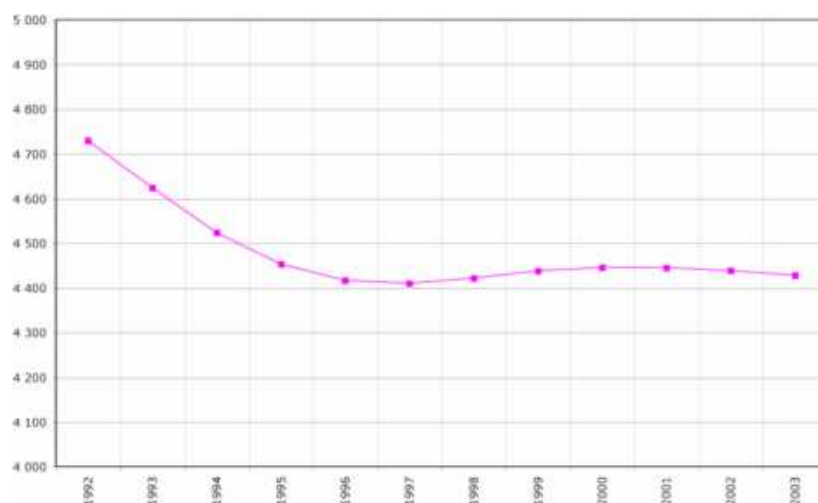
Chorwacja liczy 4 760 000 obywateli (84,6 osoby na km²), z czego 77,9 % stanowią Chorwaci. Najpopularniejszą religią jest rzymsko – katolicka. Najliczniejszą mniejszością narodową są Serbowie (ok. 12 %, najczęściej prawosławni). Inne mniejszości to Węgrzy, Włosi, Bośniacy, Albańczycy, Macedończycy i Czesi. Chorwaci uważają mniejszości albańską, macedońską i bośniacką za nieco „gorsze”. Albańczycy najczęściej zajmują się prowadzeniem cukierni (Slasticarni) lub robotami budowlanymi.

Wykres 1. Struktura etniczna

Według spisu ludności z 2001 roku struktura narodowości w Chorwacji przedstawiała się następująco:		
narodowość	liczba	procentowo
Chorwaci	3 977 171	89,63 %
Serbowie	201 631	4,54 %
Bośniacy	20 755	0,47 %
Włosi	19 636	0,44 %
Węgrzy	16 595	0,37 %
Albańczycy	15 082	0,34 %
Słoweńcy	13 173	0,30 %
Inna narodowość	81 355	1,81 %
Nie określona	89 130	2,01 %
Brak danych	17 975	0,41 %

Wykres 2. Statystyki demograficzne (2007)

Źródło: www.wikipedia.pl

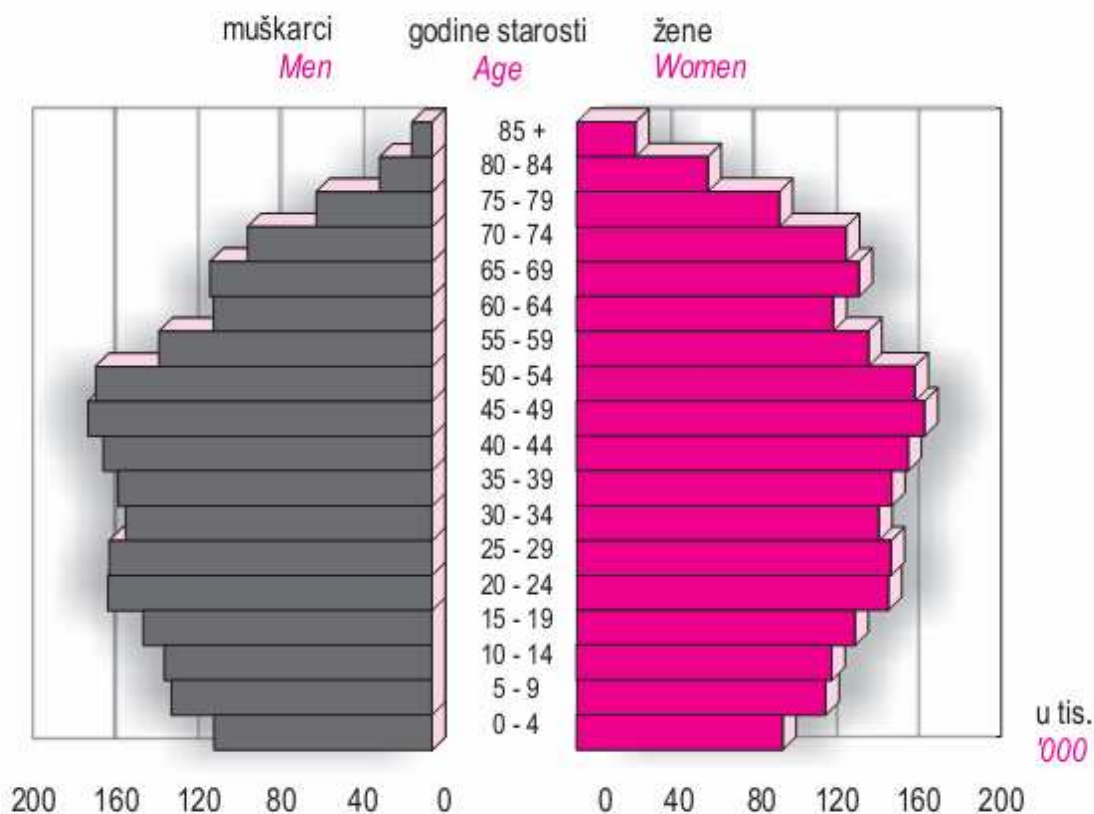
Tabela 1: Zmiany liczby ludności w Chorwacji w latach 1992 – 2003 (w tysiącach)

Liczba ludności	4 493 312
Ludność według wieku	
0 – 14 lat	16 %
	Mężczyźni: 368 639
	Kobiety: 349 703
15 – 64 lat	67,1 %
	Mężczyźni: 1 499 354
	Kobiety: 1 515 932
Ponad 64 lata	16,9 %
	Mężczyźni: 292 529
	Kobiety: 467 158
Średnia wieku	
w całej populacji	40,6 lat
mężczyzn	38,6 lat
kobiet	42,3 lat
Przyrost naturalny	- 1,94 %
Współczynnik urodzeń	9,63 urodzeń/1000 mieszkańców
Współczynnik zgonów	11,57 zgonów/1000 mieszkańców
Współczynnik migracji	1,58 migrantów/1000 mieszkańców
Ludność według płci	
Przy narodzeniu	1,06 mężczyzn/kobiet
Poniżej 15 lat	1,05 mężczyzn/kobiet
15 – 64 lat	0,99 mężczyzn/kobiet
Powyżej 64 lat	0,62 mężczyzn/kobiet
W całej populacji	0,93 mężczyzn/kobiet
Umieralność niemowląt	
W całej populacji	6,6 martwych/1000 żywych rodzeń
Płci męskiej	6,6 martwych/1000 żywych rodzeń
Płci żeńskiej	6,6 martwych/1000 żywych rodzeń
Oczekiwana długość życia	
W całej populacji	74,9 lat
Mężczyzn	71,26 lat
Kobiet	78,75 lat
Rozrodczość	1,41 urodzeń/kobietę
HIV / AIDS	
Współczynnik dorosłych z HIV/AIDS	0,1 % (2003)
Liczba osób żyjących z HIV/AIDS	200 (2003)
Liczba zmarłych na HIV/AIDS	Mniej niż 10 (2003)

Źródło: www.wikipedia.pl (18.05.2008)

Wykres 3. Struktura społeczeństwa chorwackiego według wieku i płci.

STANOVNIŠTVO PREMA SPOLU I STAROSTI, PROCJENA SREDINOM 2005.
POPULATION BY SEX AND AGE, 2005 MID-YEAR ESTIMATE

Źródło: Chorwacki Urząd Statystyczny

Językiem urzędowym jest chorwacki, a w pisowni stosowany jest alfabet łaciński. Najczęściej używanym językiem obcym, zwłaszcza w biznesie i wśród młodego pokolenia jest język angielski. Używany jest także język niemiecki, a na wybrzeżu język włoski.

GOSPODARKA CHORWACJI W 2005 ROKU

Produkt krajowy brutto

W okresie trzech kwartałów 2005 roku stopa wzrostu PKB wyniosła 4,1 % i była wyższa niż w analogicznym okresie 2004 roku, w którym wynosiła 3,9 %. Choć oficjalne dane Chorwackiego Urzędu Statystycznego nie zostały jeszcze opublikowane, szacunki

przewidują, że wartość PKB wyniesie około 37,5 mld USD (29,7 mld EUR), a stopa wzrostu wyniesie 4,2 %.

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005*
Roczna stopa wzrostu (%)	6,8	2,5	-0,9	2,9	4,4	5,2	4,3	3,8	4,0
PKB w cenach rynkowych (mld EUR)	17,8	19,3	18,7	20,0	22,2	24,2	25,5	27,6	30,1
PKB per capita (EUR)	3.891	4.284	4.102	4.560	4.998	5.451	5.747	6.224	6.788
Źródło:	Chorwacki	Urząd	Statystyczny,	Chorwacki	Bank	Centrakny,	Eurostat		
*wstępne szacunki PBZ (Privredna banka Zagreb)									

Wstępne szacunki potwierdzają, że spowolnienie tempa wzrostu widoczne w latach 2003 i 2004 zostało powstrzymane, a wysokość PKB na jednego mieszkańca wyniesie 46 % średniej unijnej, co pod tym względem plasuje Chorwację w pobliżu takich krajów jak Litwa (48 % średniej unijnej), Polska (49 %), Estonia (51 %) i Słowacja (52 %). Wśród 25 krajów UE jedynie Łotwa ma niższy wskaźnik (43 % średniej unijnej).

Na wysokość wytworzonego w 2005 roku PKB największy wpływ miały: sektor pośrednictwa finansowego (7,8 %), usługi hotelarsko-gastronomiczne (7,6 %), handel (6,1 %), przemysł (6 %), transport (5,6 %) i budownictwo (3,4 %).

Szacunkowa wartość PKB per capita wynosi 6.690 euro, przy czym występują duże różnice pomiędzy regionami. Po raz pierwszy Chorwacki Urząd Statystyczny opublikował dane dotyczące poszczególnych żupanii (za okres 2001-2003), z których wynika, że np. w Zagrzebiu (w którym wytwarza się jedną trzecią PKB), wysokość PKB na jednego mieszkańca wynosiła w 2003 roku o 79,2 % więcej od średniej krajowej i trzykrotnie więcej, niż w żupanii o najniższym poziomie PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oprócz Zagrzebia jeszcze tylko trzy żupanie w 2003 roku miały poziom PKB per capita wyższy od średniej, natomiast 17 żupanii miało poziom niższy od średniej krajowej (różnice wynosiły od 4,2 % do 42,5 %).

Inflacja

Stopa inflacji w 2005 roku wyniosła 3,3 %. Był to najwyższy od czterech lat poziom inflacji, która w latach 2002, 2003 i 2004 stopa inflacji wynosiła odpowiednio: 1,7 %, 1,8 % i 2,1 %. Wśród 25 krajów UE tylko sześć miało wyższą od Chorwacji stopę inflacji (Litwa,

Estonia, Luksemburg, Hiszpania, Grecja i Węgry). Wzrost inflacji w decydującej mierze (61 %) spowodowany był wzrostem cen ropy naftowej i produktów naftowych.

Średnia roczna stopa inflacji w latach 1997-2005 (%)								
1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
3,6	5,7	4,0	4,6	3,8	1,7	1,8	2,1	3,3

Źródło: Chorwacki Bank Narodowy, Chorwacka Izba Gospodarcza,

Bezrobocie

Stopa bezrobocia na koniec 2005 roku nieco spadła w stosunku do 2004 roku i wynosiła 18 %. Utrzymała się też tendencja spadkowa liczby osób poszukujących pracy, zarejestrowanych w urzędach pracy.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Liczba bezrobotnych	378.544	395.141	366.162	318.684	317.577	307.851
Dynamika (% do poprzedniego roku)		104,4	92,7	87,0	99,7	96,9
Stopa bezrobocia Chorwackiego Urzędu Statystyki	21,1	22,0	22,3	19,1	18,5	18,0
Stopa bezrobocia wg ILO	16,1	15,8	14,8	14,3	13,8	13,1*

Źródło: Chorwacki Bank Narodowy, Chorwacka Izba Gospodarcza
*za okres I-VI- 2005

Spadła jednocześnie liczba zatrudnionych o 0,3 %, przy czym spadek zatrudnionych przez podmioty gospodarcze będące osobami prawnymi wynosił 0,5 %, podczas gdy spadek liczby zatrudnionych w indywidualnych gospodarstwach rolnych wynosił 9,9 %. Indywidualni rolnicy w 2005 roku stanowili zaledwie 3,5 % ogółu zatrudnionych, a w porównaniu z 1999 rokiem ich liczba spadła o połowę.

Największy spadek liczby zatrudnionych (o 5,8 %) odnotowano w sektorze: rybołówstwa, administracji publicznej i obrony (o 3,5 %) oraz w rolnictwie (3,3 %). W budownictwie liczba zatrudnionych spadła w 2005 roku o 0,5 %. Wzrost liczby zatrudnionych nastąpił jedynie w branży usług pośrednictwa finansowego (o 2,8 %), obrotu nieruchomościami (o 2,8 %) oraz szkolnictwie (2,2 %).

W przemyśle przetwórczym już drugi rok z rzędu spada zatrudnienie, podobnie jak w sektorze transportu, składowania i komunikacji. W niektórych gałęziach przemysłu

zatrudnienie znacznie wzrosło. Największy wzrost zatrudnienia miał miejsce w przemyśle poligraficznym (o 14,7 %), produkcji wyrobów metalowych (o 11,4 %), produkcji aparatów telekomunikacyjnych (o 25,2 %). Największe spadki zatrudnienia nastąpiły w przemyśle skórzanym (o 6,8 %), przemyśle elektromaszynowym (o 5,4 %) oraz w hutnictwie (3,1 %).

Wg szacunków ILO Chorwacja - wraz z Polską i Słowacją - należy do krajów z wysokim bezrobociem. Zmniejszenie stopy bezrobocia w stosunku do roku poprzedniego odnotowały wszystkie nowo przyjęte do UE kraje z wyjątkiem Węgier, gdzie stopa bezrobocia wzrosła o 0,7 % i Malty, gdzie stopa bezrobocia pozostała na dotychczasowym poziomie.

WALUTA

Jednostką monetarną w Chorwacji jest kuna (Kn, HRK), podzielona na 100 lip. Orientacyjny kurs: 1 zł = 2 kn; 1 euro = 7,40 kn. Silne powiązania ekonomiczne z Niemcami oraz duża ilość turystów z tego kraju powodowały, że marka była praktycznie drugą walutą już na długo przed czasem powstania niepodległej Chorwacji. Wszelkie rozliczenia o większej wartości załatwiano właśnie twardej walucie, wystrzegając się niestabilnego pieniądza lokalnego. Choć problem inflacji zażegnano już bardzo dawno, obecnie euro pełni rolę takiej właśnie waluty rozliczeniowej. Ceny apartamentów czy hoteli podawane są przede wszystkim w walucie europejskiej. Jest to swoją drogą wielkie ułatwienie dla turystów, poza nielicznymi wyjątkami (np. niektórymi sklepami) euro można zapłacić wszędzie i za wszystko. Generalnie obowiązuje niepisana zasada, iż kun używa się do codziennych wydatków, natomiast grubsze płatności rozlicza się w euro, choć oczywiście każdy przyjmie i zapłatę w walucie chorwackiej.

Z wymianą pieniędzy nie ma właściwie żadnych problemów, kantory (*mjenjalnica*) i banki znajdują się na przejściach granicznych i w każdej większej (lub turystycznej) miejscowości. Mogą natomiast wystąpić kłopoty z powtórna zamianą kun na przykład na euro - możliwe jest to właściwie tylko w banku, za okazaniem dowodu wcześniejszego zakupu kun, a i to często nie bez problemów.

Za to nie ma już problemu znanego choćby z dawnej Jugosławii czy początków suwerennej Chorwacji - wysokiej inflacji. Kiedyś zmuszało to do wymieniania po maksymalnie 50 - 100 marek, gdyż wartość lokalnej waluty (wtedy jeszcze dinara) spadała z dnia na dzień. Od dobrych paru lat rozwiązanie to jest zupełnie niepotrzebne - inflacja od

momentu wprowadzenia do obiegu kuny jest znikoma, a jej kurs waha się w bardzo ograniczonym przedziale (inna sprawą jest przyczyna takiego stanu, niekoniecznie będąca wynikiem działania mechanizmów rynkowych).

Kuny występują w monetach o nominałach 0.01, 0.02, 0.05 (prawie nie używane), 0.1, 0.2, 0.5, 1, 2 i 5 oraz w banknotach 5, 10, 20, 50, 100, 200, 500 i 1000.

Banknoty są bardzo podobne do wycofanych marek niemieckich, (stąd trzeba było bardzo uważać aby nie popełnić kosztownej pomyłki). To było zresztą przyczyną wymiany początkowej partii banknotów 10 - kunowych.

Początkowo miały one kolor granatowy (obecnie są utrzymane w zielono - brązowej tonacji) i były na pierwszy rzut oka nie do odróżnienia od 10 marek.

Banknot 50 - kunowy.

1 kuna kosztuje 0,48 zł (czerwiec 2001), więc w przybliżeniu ceny można przeliczać dzieląc kwoty w kunach na pół. Piwo kosztuje 12 kun, czyli $12/2 = 6$ zł.

Na wybrzeżu są akceptowane wszystkie popularne karty płatnicze (VISA/ VISA Electron, MasterCard/ EuroCard/ Maestro, Dinners Club, American Express), natomiast np. w Zagrzebiu mogą być pewne problemy ze znalezieniem bankomatu akceptującego kartę VISA, chociaż większość sklepów ją przyjmuje.

Czy opłaca się płacić walutą obcą, np. euro? Generalnie rzecz biorąc nie, chociaż straty poniesione w tym wypadku z reguły nie są duże. Kurs jest przez drugą stronę liczony orientacyjnie, z marginesem bezpieczeństwa oczywiście przesuniętym w swoją stronę (np. kurs kuny do euro będzie policzony w zaokrągleniu - zamiast 7,23 policzą nam równe 7). Przy drobnych kwotach ma to jednak niewielkie znaczenie. Płacenie walutą obcą może być nawet czasem korzystniejsze, np. gdy trzeba przy wyjeździe z Chorwacji jeszcze coś kupić, a nie wiadomo ile euro trzeba wymienić (co potem zrobić z pozostałymi kunami?). Inne reguły obowiązują przy wynajmie np. apartamentów - ceny są z reguły podawane w euro.

Złoty jest wciąż w Chorwacji walutą nieco egzotyczną i z pewnością jej płynność jest o wiele gorsza niż euro czy dolara. Nie należy się spodziewać, że ktoś przyjmie zapłatę w tej walucie - najpewniej trzeba się będzie najpierw udać do banku lub kantoru w celu jej wymiany.

Rozdział II. Atrakcje turystyczne Chorwacji.

Każdy naród kocha swój kraj i uważa go za najpiękniejsze miejsce na ziemi. Nic więc dziwnego, że Chorwaci mówią o swojej ojczyźnie „Nasza Piękna” („Lijepa naša”), tak też nazywa się ich hymn narodowy.

Chorwacja leży niemal w samym sercu Europy. W miejscu, gdzie spotykają się Alpy, Morze Śródziemne i Równina Panońska. Ograniczają ją rzeki Sawa, Drawa i Dunaj. Tutaj także doszło do zespolenia dwóch kultur – środkowoeuropejskiej ze śródziemnomorską, które odcisnęły wyraźne piętno na burzliwej historii tego kraju. Wpływ wielu wspaniałych kultur (greckiej, rzymskiej, bizantyjskiej, weneckiej itd.), których centra znajdowały się w bezpośrednim sąsiedztwie Chorwacji, spowodowały powstanie na jej terenie unikalnego ducha i pozostawiły tysiące cudów sztuki i architektury.

Krajobraz Chorwacji jest niepowtarzalny – naturalna uroda i dzikość terenów górzystej środkowej Chorwacji przeplata się z obleganym przez turystów wybrzeżem Morza Adriatyckiego, pełnym słońca, śródziemnomorskiej roślinności, kamienistych plaż i czystej ciepłej wody. Chorwacja jest jednym z najczystszych ekologicznie państw Europy. Możemy tutaj znaleźć ponad 4300 różnych gatunków roślin oraz 350 gatunków jadalnych ryb śródziemnomorskich. To właśnie jedno z chorwackich miast – Rovinj, jako pierwsze otrzymało międzynarodową nagrodę Niebieskiego Delfina, przyznawaną za czystość morza i wybrzeża.

Chorwacja jest krajem zabytkowych miast i miasteczek. Położone na wybrzeżu, na wyspach, śródlądziu, w zatokach, a powstałe w starożytności lub w średniowieczu, zachwycają turystów swym pięknem i różnorodnością stylów. Będąc w Chorwacji, na **półwyspie Istria**, koniecznie należy zobaczyć najmniejsze miasto świata, jakim jest **Hum**. Obecnie ma ono około 20 mieszkańców, znajduje się tu kościół, winiarnia i urządjuje burmistrz.

W Chorwacji znajdują się liczne zabytki kultury i sztuki o znaczeniu światowym, takie jak: antyczny amfiteatr w **Puli**, pałac cesarza Dioklecjana w **Splicie** (wpisany na listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Sztuki UNESCO), romańskie miasta – **Krk, Rab, Pag, Korčula i Trogir** (jego Starówka podlega opiece UNESCO), słynny i elegancki **Dubrownik** („Perła Adriatyku”), XIII-wieczne miasto z doskonale zachowanymi zamkami, wieżami i murami, które znajduje się pod ochroną UNESCO, jeden z pierwszych w Europie

publicznych teatrów w Hvarze, bazylika Eufrazjusza w Poreču (pod opieką UNESCO), przedromański kościół Świętego Donata w Zadarze, katedra w Šibeniku, i wiele innych cennych oraz wartych bliższego poznania zabytków.

W samej tylko kontynentalnej części Chorwacji znajduje się 50 dobrze zachowanych średniowiecznych zamków, jak również liczne staromiejskie zespoły zabytkowe, by wymienić choćby ten w Vraždinie, gdzie organizowane są słynne i chętnie odwiedzane przez turystów barokowe koncerty. Nie można pominąć w swojej wędrówce po Chorwacji położonego w Dalmacji, **Biogradu** na Moru, który założony został w XI wieku i przez długi okres był miejscem koronacji królów Chorwacji. Biograd, razem z Šibenikiem i Zadarem, jest również bramą do archipelagu wysp Kornati, składającego się z ponad 100 wysp, a ściśle mówiąc wysepek.

Stolica, **Zagrzeb**, z prawie milionem mieszkańców, obchodząca niedawno 900-lecie swego założenia, jest przyozdobiona cennym klejnotem, jakim jest niewątpliwie zabytkowe średniowieczne Górne Miasto. Pomimo znacznej odległości od Adriatyku, Zagrzeb posiada ciekawą plażę nad jeziorem Jarun, które jest centrum weekendowego odpoczynku dla zagrzebian.

W Chorwacji wielkie znaczenie przywiązuje się do ochrony środowiska. Tutejsza przyroda należy do najlepiej zachowanej ze wszystkich krajów obszaru Morza Śródziemnego. W Chorwacji znajduje się siedem parków narodowych, włącznie ze słynnymi Plitwickimi Jeziorami (światowe dziedzictwo naturalne UNESCO od 1949 roku), Palenicą i Risnjakiem w głębi lądu. Pozostałe niepowtarzalne parki narodowe umiejscowione są na wybrzeżu: archipelag wysp Kornati, Brijuni, rzeka Krka i zalesiona adriatycka wyspa Mljet. Dodatkowo na terenie Chorwacji znajduje się sześć przepięknych i ciekawych parków natury: bagna Kopački, Medvednica, Velebit, Biokovo (na terenie słynnej Makaeskiej Riwieri, porównywanej nawet z Riwierą Francuską), Telaščica i Lonjsko polje.

W Chorwacji znajduje się wiele wyjątkowych skarbów kultury. Perłą półwyspu Istria jest **Rovinj** oraz **Poreč**, Kvarneru – **Opatija**, zwana chorwackim Monte Carlo, Dalmacji – **Zadar**, **Split**, **Šibenik**, **Trogir**, **Primošten** i oczywiście **Dubrownik**. Tych malowniczych, wspaniale położonych i zabytkowych miejscowości nie można przegapić, podróżując po

kontynentalnej Chorwacji. Jeśli jednak marzy się o odrobinie ciszy i spokoju, na odpoczynek należy wybrać się e bardziej odludne strony. Na przykład na **półwysep Pelješac**, słynny z rozległych winnic i doskonałych win. W miejscowości **Orebić**, na samym krańcu półwyspu, odbywają się w sierpniu dni kultury, podczas których to piękne kąpielisko morskie przyjmuje odświeżający wygląd i tętni całą dobę życiem. Z Orebia widać doskonale piękną wyspę **Korčulę**, położoną po drugiej stronie wąskiej, niespełna półtorakilometrowej cieśniny. We wszystkie letnie wieczory Korčuli na półwysep Pelješac dochodzą radosne śpiewy i odgłosy muzyki. Można również wybrać się na urlop na przykład do miejscowości **Novi Vinodolski**, leżącej e samym centrum uroczej Zatoki Kvarnerskiej o Riwieri Crikvenickiej. Na zachodzie miasta znajdują się wysokie i gęste lasy, a na południu osiedla Povile i Klenovica, które na długość około 22 km oferują liczne plaże, ścieżki spacerowe oraz mnóstwo zieleni i roślin typowych dla klimatu śródziemnomorskiego, by wymienić choćby: drzewa palmowe, pinie, agawy czy drzewa cytrusowe. Novi Vinodolski jest znakomitym punktem wypadowym na wyspę Krk, niedaleko jest stąd do Parku Narodowego Plitwickie Jeziora czy też do Rijeki.

Decydując się na urlop w Chorwacji nie można zapomnieć o wyspach, które odgrywają ważną rolę w turystyce tego kraju. Do najciekawszych z nich należą: Korčula, Rab, Pag, Hvar, Brač.

Korčula jest wyspą, na której urodził się w 1254 roku Marco Polo. W mieście Korčula, w samym sercu starówki, znajduje się jego dom rodzinny, w którym obecnie mieści się muzeum tego słynnego podróżnika. Ze względu na liczne średniowieczne zabytki Korčulę nazywa się „małym Dubrownikiem”. Na wyspie pielęgnuje się starannie tradycję turniejów rycerskich, czego przykładem jest słynny taniec z mieczami – Moreška oraz letni festiwal rycerski. Będąc na Korčuli trzeba odwiedzić również malowniczo usytuowaną Vela Luke.

Wyspa **Rab** jest jednym z najbardziej słonecznych miejsc w Europie – około 2500 godzin słońca rocznie. Rab słynie w całej Chorwacji ze wspaniałych, piaszczystych plaż (m.in. „Paradiso” w miejscowości Lopar) oraz licznych strzelistych dzwonnicy kościelnych.

Na wyspę **Pag** można dotrzeć promem z miejscowości Prizna lub jadąc mostem łączącym południową część Pagu z kontynentem. Ta stosunkowo spokojna, słabo zaludniona wyspa jest znanym centrum nurkowym w Chorwacji. Pag jest doskonałym miejscem do organizowania wycieczek do Zadaru, Paklenickiego Parku Narodowego czy też do położonych nieco dalej Plitwickich Jezior.

Krk jest największą chorwacką wyspą. Głównymi miejscowościami turystycznymi są tutaj: Njivice, Malinska, Krk, Punat, Baška i Vrbnik. Ze względu na wielką popularność wśród turystów, wyspę połączono ze stałym lądem mostem, którego przęsła należą do najdłuższych na świecie, a niedaleko miejscowości Omišalj wybudowano lotnisko. Warto wspomnieć o tym, że na wyspie Krk w osadzie Jurandvor znaleziono najstarszy zabytek piśmiennictwa chorwackiego, pochodzący z XII wieku.

Hvar nazywany jest lawendową wyspą. O tym dlaczego, najlepiej przekonać się w czerwcu, kiedy cała wyspa pokryta jest kwitnącą fioletowo lawendą. Saszetki z suszoną lawendą i butelki z olejkiem aromatycznym można kupić praktycznie wszędzie. Z miejsc godnych zobaczenia na Hvarze (chorwackiej Maderze) wypada wymienić przede wszystkim: zabytkowe miasto Hvar, Stari Grad (Stare Miasto) i Elbę.

Z kolei wyspa **Brač** słynna jest szczególnie z cudownej plaży Złoty Róg w miejscowości Bol, która swym 300-metrowym „języczkiem” wcina się w głąb morza. Przebywając na Braču warto odwiedzić stolicę wyspy – Suprat z pięknymi nadmorskimi promenadami oraz Sumartin – miejscowość, do której przypływają promy z Makarskiej i w której znajduje się pomnik papieża Jana Pawła II.

Rozdział III. Dostępność komunikacyjna Chorwacji.

DROGI I TRANSPORT

Chorwackie drogi

Aby wjechać na terytorium Chorwacji samochodem, należy posiadać ważne ubezpieczenie OC (zielona karta nie jest wymagana), dokumenty samochodu (dowód rejestracyjny) i zwykłe prawo jazdy (nie musi być międzynarodowe). Oprócz tego samochód powinien być wyposażony w apteczkę, trójkąt, gaśnicę i linę holowniczą ale w Chorwacji policja praktycznie nie czepia się ich braku.

Drogi chorwackie są lepsze niż polskie, jednak często wąskie i kręte (nawet główne). Uważać należy zwłaszcza na mokrej nawierzchni, gdyż wtedy asfalt chorwacki staje się bardzo śliski. Oznakowanie dróg jest nie najgorsze, choć nieco chaotyczne. Zarówno jeśli chodzi o nazwyznaczonych na drogowskazach miejscowości, jak i wygląd tablic, trudno jest mówić o konsekwencji, to jednak z małymi wyjątkami łatwo odnaleźć właściwy kierunek.

**Tabela
dopuszczalnych
prędkości:**

W Chorwacji istnieje kilkaset kilometrów autostrad, które budowane są w iście ekspresowym tempie. Obecnie autostradami (z małymi przerwami) połączone są największe miasta chorwackie. Autostrady generalnie są dobrej jakości, a ograniczenia prędkości na nich nagminnie łamane.

Większość z autostrad i dróg szybkiego ruchu jest płatna, cena w przeliczeniu wynosi ok. 12 zł/100 km, płatny jest też tunel pod górą Ucka na Istrii (ok. 12 zł) i most na wyspę Krk (ok. 7 zł). Nie ma możliwości zapłaty kartą płatniczą, ale za to waluty obce (czyt. euro) zostaną przyjęte.

Budowa autostrad

W grudniu 2004 roku rząd zatwierdził szczegółowy program budowy i utrzymania dróg publicznych w latach 2005-2008, w tym zbudowanie 257 km autostrad. Koszt tego projektu wynosi 32 mld kun. Odcinek 48 km z tunelem Mala Kapela o długości prawie 6 km

jest w budowie i będzie oddany do użytku w 2005 roku. Pozostałe 209 km autostrad będzie w całości wybudowane do 2008 roku.

Harmonogram budowy autostrad w latach 2005-2008

Odcinki	Termin oddania do użytkowania (km)			
	2005	2006	2007	2008
Goričan - granica z Węgrami		1		
Tunel Mala Kapela	6			
Pirovac - Vrpolje	33			
Dugopolje Ploče			37	59
Županja - Lipovac		29		
Jurdani - Permani - Rupa	9			
Sredanci - Đakovo - Osijek			23	32
Zagreb - Velika Gorica - Lekenik			8	20
Razem	48	30	68	111

Źródło: Hrvatske autoceste d.o.o.

Ceny paliw są zbliżone do obowiązujących w Polsce, podobnie jak ich asortyment (z wyjątkiem LPG). Problemy mogą wystąpić jedynie przy zakupie benzyny super plus (bezołowiowa 98), ale na szczęście samochodów nią napędzanych jest niewiele i najczęściej producent takiego pojazdu dopuszcza tankowanie benzyny o niższej liczbie oktanowej. Sieć stacji benzynowych nie jest bardzo gęsta, zwłaszcza na wyspach nie należy jeździć na rezerwie. Większość stacji benzynowych jest czynna tylko w ciągu dnia, do 19-22, więc podczas nocnej jazdy wskazane jest posiadanie odpowiedniego zapasu. Stacje należą głównie do państwowego koncernu INA. Na większości z nich można dokonywać płatności kartą.

Wiadomości dla kierowców podaje radio HRT-HR 1 i HRT-HR 2, także w języku niemieckim i angielskim. Zawierają one także informacje o kursowaniu promów i ewentualnym czasie oczekiwania na granicy. Ruch poza sezonem nie jest bardzo duży, ale poza odcinkami dróg szybkiego ruchu nie ma co liczyć na szybką jazdę. Sytuacja diametralnie zmienia się w sezonie, zwłaszcza podczas zmiany turnusów urlopowych. Punkty newralgiczne to granice (korki nawet pomimo całkowitego braku kontroli), punkty poboru opłat na autostradach oraz przejazd przez Karlovac. Zatłoczone są także: droga Karlovac - Zadar oraz *Jadranska magistrala*, biegnąca wzdłuż wybrzeża.

Uwaga: od 20 sierpnia 2004 dopuszczalna zawartość alkoholu we krwi wynosi 0,00 %. Była to bardzo kontrowersyjna decyzja, wywołała wiele sprzeciwów m.in. restauratorów. Picie alkoholu (głównie wina) jest na tyle zakorzenione w kulturze śródziemnomorskiej, iż przeciwko ustawie są także chorwaccy księża, którzy zażądali od rządu pokrycia kosztów wynajęcia kierowcy dla każdego z nich ze względu na "konieczność spożywania wina mszalnego". Zabronione jest również palenie papierosów przez kierowcę, ale przepis ten jest już tak idiotyczny, że nie należy się spodziewać, aby kierowcy - palacze mieli ochotę go przestrzegać.

Kontrole radarowe zdarzają się dosyć często (oczywiście nie tak często jak u nas). Zapinanie pasów bezpieczeństwa jest obowiązkowe na wszystkich siedzeniach. Dla motorowerzystów kaski podobno są wymagane, ale i tak nikt tego przepisu nie przestrzega. W razie problemów na drodze pomocą chętnie służą miejscowi kierowcy. Telefon pomocy drogowej - 987.

mandaty za przekroczenie prędkości

	w terenie zabudowanym	poza terenem zabudowanym
do 10 km/h	300 kn	
10 - 30 km/h	500 kn	300 kn
30 - 50 km/h	700 kn	500 kn
ponad 50 km/h	min. 2000 kn i zakaz prowadzenia na okres do 6 mies.	min. 2000 kn i zakaz prowadzenia na okres do 3 mies.

Promy

Między lądem a wyspami kursują promy. Promy kursują na wyspy Cres, Lošinj, Pag, Rab, Ugljan, Pašman, Dugi Otok, Iž, Solta, Brač, Hvar, Vis, Pelješac, Korčula, Lastovo i Mljet. Czasem kursy mogą być odwołane nawet przez parę dni (choć w lecie nawet parogodzinna przerwa to prawdziwa rzadkość) ze względu na złe warunki pogodowe. W sezonie na niektórych liniach utrzymywane są połączenia przez całą dobę, a oprócz kursów wynikających z rozkładu pojawiają się dodatkowe. Czasem jednak, mimo usilnych starań przewoźników, na przeprawę trzeba czekać nawet kilka godzin. Osobnym tematem są duże promy kursujące wzdłuż wybrzeża. Stanowią one ciekawą alternatywę dla poruszania się samochodem, zwłaszcza gdy jazdę traktujemy wyłącznie jako konieczność. Promy kursują na linii: Rijeka - Zadar - Split - Hvar - Korčula - Mljet - Dubrovnik.

Wykres 4. Struktura transportu pasażerskiego ze względu na formę transportu.

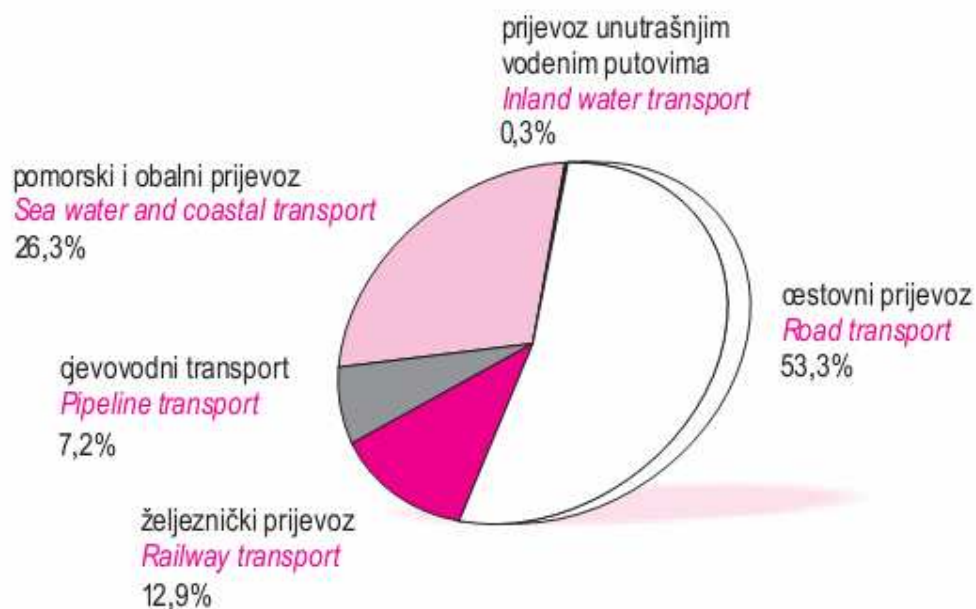
STRUKTURA PRIJEVOZA PUTNIKA PO VRSTAMA PRIJEVOZA U 2006.

STRUCTURE OF TRANSPORT OF PASSENGERS, BY MODE OF TRANSPORT, 2006

STRUKTURA PRIJEVOZA ROBE PO VRSTAMA PRIJEVOZA U 2006.

STRUCTURE OF TRANSPORT OF GOODS, BY MODE OF TRANSPORT, 2006

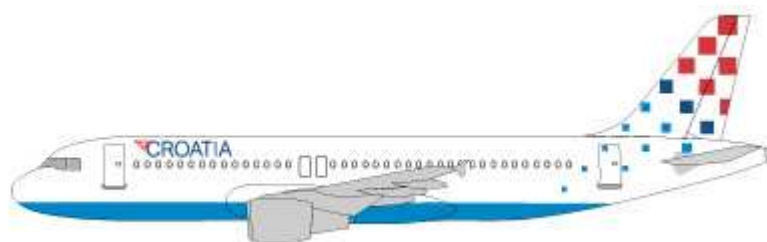

Źródło: Chorwacki Urząd Statystyczny.

Międzynarodowe porty lotnicze w Chorwacji: Zagrzeb, Split, Dubrownik, Pula, Rijeka, Zadar i Osijek. Na wyspach Brač i Lošinj mogą lądować tylko mniejsze samoloty.

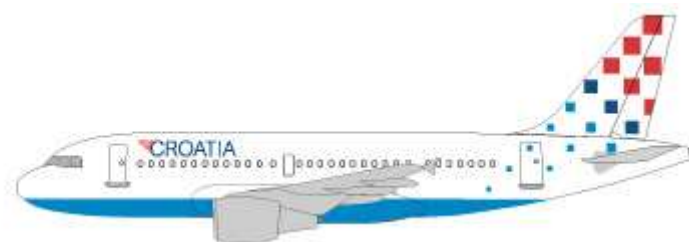
CHORWACKA FLOTA

Airbus 320

Broj zrakoplova u floti	Broj putnika	Raspon krila	Duljina trupa	Dopuštena težina
4	164	34.10 m	37.60 m	73500 kg
Najveća visina leta	Površina krila	Najveća letna brzina	Pogonska grupa	
11920 m	122.40 m ²	870 km/h (450 KTS)	x 2 CFM56	

Airbus 319

Broj zrakoplova u floti	Broj putnika	Raspon krila	Duljina trupa	Dopuštena težina
4	132	34.10 m	33.84 m	70000 kg
Najveća visina leta	Površina krila	Najveća letna brzina	Pogonska grupa	
11900 m	122.40 m ²	870 km/h (450 KTS)	x 2 CFM56	

ATR 42

Broj zrakoplova u floti	Broj putnika	Raspon krila	Duljina trupa	Dopuštena težina
2	48	24.57 m	22.67 m	16700 kg
Najveća visina leta	Površina krila	Najveća letna brzina	Pogonska grupa	
7925 m	54.51 m ²	490 km/h (264 KTS)	2 x Pratt & Whitney of Canada, PW 120	

Połączenia lotnicze Polska - Chorwacja

Samolot Warszawa - Split!

- Norweski przewoźnik lotniczy Norwegian Air ogłosił wprowadzenie połączeń lotniczych pomiędzy Warszawą i Splitem.

Pierwszy lot planowany jest w dniu 21.06.2008, a lot ostatni zostanie zrealizowany 25.10.2008.

Sprzedaż biletów została uruchomiana od 1 lutego 2008.

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej www.norwegian.no

Polscy żeglarze będą latać do Chorwacji!

- Polski touroperator SKY&SEA, specjalista w turystyce żeglarskiej, będzie realizował połączenia lotnicze na relacji Warszawa – Split.

Loty rozpoczynają się z dniem 14.06.2008, a kończą 11.10.2008.

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej www.skyandsea.pl

Rainbow Tours lata do Dubrownika!

- Charty z Warszawy do Dubrownika od 10.06. do 23.09.2008.
Charty z Krakowa do Dubrownika od 10.06. do 23.09.2008.

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej: www.rainbowtours.pl

Samolotowa oferta Adriatyku!

- Polski touroperator ADRIATYK na sezon 2008 wraz z Norwegian Air proponuje również ofertę imprez samolotowych do Chorwacji.

Więcej informacji znajduje się na stronie: www.adriatyk.com.pl/norwegian

Samolot Kraków - Dubrownik!

- Linie Centralwings uruchamiają połączenie lotnicze pomiędzy Krakowem i Dubrownikiem.

Pierwszy lot planowany jest w dniu 10.06.2008, a lot ostatni zostanie zrealizowany 23.09.2008.

Sprzedaż biletów została już uruchomiona.

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej: www.centralwings.pl

Rozdział IV. Rynek recepcji turystycznej.

Rozwój turystyki w Chorwacji zaczął się już 150 lat temu, wraz z przyjazdami w XIX stuleciu Czechów, Austriaków i Węgrów, którzy od razu dostrzegli i docenili wspaniałe zalety adriatyckiego wybrzeża, obejmującego Istrię, Opatijską Riwierę i Dalmację. Chorwackie wybrzeże mające 5790 km długości, z 1187 wyspami i wysepkami, jest jednym z najpiękniej położonych i ukształtowanych w Europie. Wyjątkowe piękno i różnorodność krajobrazu, krystalicznie czyste wody, sympatyczni, bezpośredni i gościnni mieszkańcy, nienaruszona przez człowieka przyroda, kamieniste i żwirkowe zatoczki i plaże, wielkie bogactwo ryb, krabów i skorupiaków oraz śródziemnomorska flora stanowią nieodparte walory Chorwacji.

Początki turystyki w Chorwacji związane są z budową komunikacji, szczególnie sieci kolejowej w drugiej połowie XIX wieku. Istnienie pierwszego hotelu – zajazdu zanotowano na wyspie Hvar w 1848 roku. Jest to tradycja, której mogłaby pozazdrościć tej dalmatyńskiej wyspie dużo bardziej znane ośrodki turystyczne. W okresie rozwoju masowej turystyki Chorwacja też odegrała niebagatelną rolę, odwiedzana przez miliony gości. Jednak nawet w tych czasach udało się zachować równowagę między przeszłością a potrzebami teraźniejszości. Wyrazem tego jest fakt, że nawet najbardziej popularne kurorty nie zatraciły swego charakteru, a dalmatyńskie wybrzeże zostało zabetonowane, zachowało swoje niepowtarzalne walory.

Najlepszy okres dla Chorwacji dopiero nadchodzi. Podstawą takiego stwierdzenia jest nie tylko różnorodność walorów, piękno przyrody, ale również potencjał turystyczny. To kraj wyjątkowo cenny pod względem ekologii, którego znaczne obszary są chronione (siedem parków narodowych, planuje się dwukrotne poszerzenie tej formy ochrony), a z pewnością mało zdegradowane działalnością człowieka. Ten walor z pewnością będzie miał znaczenie we współczesnej turystyce europejskiej.

Tabela 2. Przyjazdy turystów i noclegi wg kraju pochodzenia.

DOLASCI I NOĆENJA TURISTA PO ZEMLJI PREBIVALIŠTA
TOURIST ARRIVALS AND NIGHTS, BY COUNTRY OF ORIGIN

u tis.
000

	Dolasci <i>Arrivals</i>			Noćenja <i>Tourist nights</i>		
	2004.	2005.	2006.	2004.	2005.	2006.
Ukupno <i>Total</i>	9 412	9 995	10 385	47 797	51 421	53 007
Domaći turisti <i>Domestic tourists</i>	1 500	1 528	1 726	5 281	5 434	5 985
Strani turisti – ukupno <i>Foreign tourists – total</i>	7 912	8 467	8 659	42 516	45 987	47 022
Austrija <i>Austria</i>	741	742	790	3 638	3 757	4 069
Bosna i Hercegovina <i>Bosnia and Herzegovina</i>	163	171	189	755	829	948
Češka <i>Czech Republic</i>	664	616	593	4 173	4 052	3 921
Francuska <i>France</i>	393	591	505	1 242	1 920	1 708
Italija <i>Italy</i>	1 232	1 253	1 235	5 375	5 699	5 474
Mađarska <i>Hungary</i>	403	453	403	2 092	2 405	2 196
Nizozemska <i>Netherlands</i>	212	244	242	1 690	1 910	1 938
Njemačka <i>Germany</i>	1 580	1 572	1 545	10 888	11 001	10 987
Poljska <i>Poland</i>	241	242	276	1 286	1 375	1 612
Slovačka <i>Slovakia</i>	176	185	218	1 101	1 183	1 428
Slovenija <i>Slovenia</i>	884	879	913	5 032	5 099	5 246
Ujedinjena Kraljevina <i>Great Britain</i>	208	256	269	1 015	1 349	1 366

DOLASCI I NOĆENJA TURISTA PO ZEMLJI PREBIVALIŠTA
TOURIST ARRIVALS AND NIGHTS, BY COUNTRY OF ORIGIN

(nastavak)
 (continued)

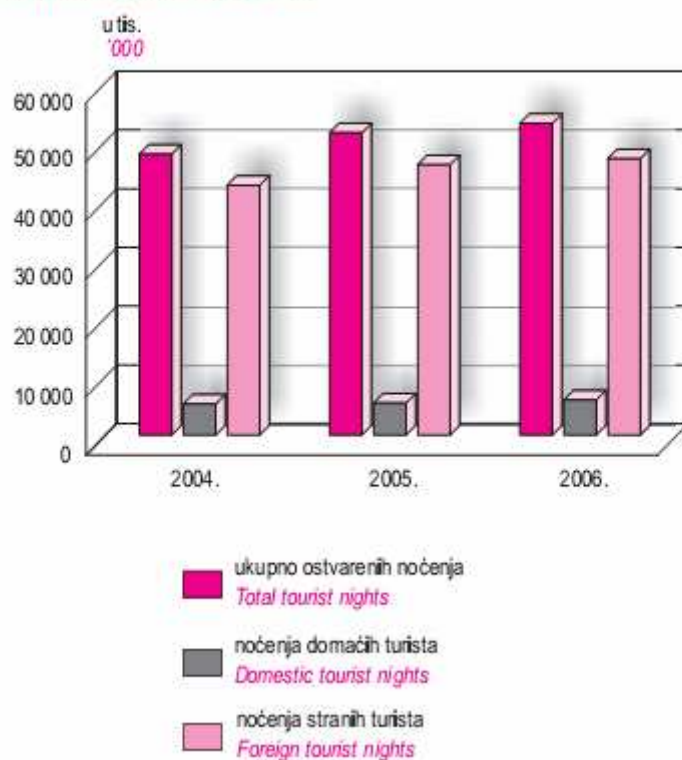
u tis.
 000

	Dolasci Arrivals			Noćenja Tourist nights		
	2004.	2005.	2006.	2004.	2005.	2006.
Ostale europske zemlje Other European countries	795	990	1104	3 671	4 735	5 235
Kanada Canada	22	25*	29	63	67	81
SAID USA	98	115	154	254	292	384
Ostale izvan europske zemlje Other non-European countries	100	133*	194	241	314	429

Źródło: Chorwacki Urząd Statystyczny.

Wykres 5. Noclegi turystów w latach 2004-2006

NOĆENJA TURISTA OD 2004. DO 2006.
TOURIST NIGHTS, 2004 – 2006

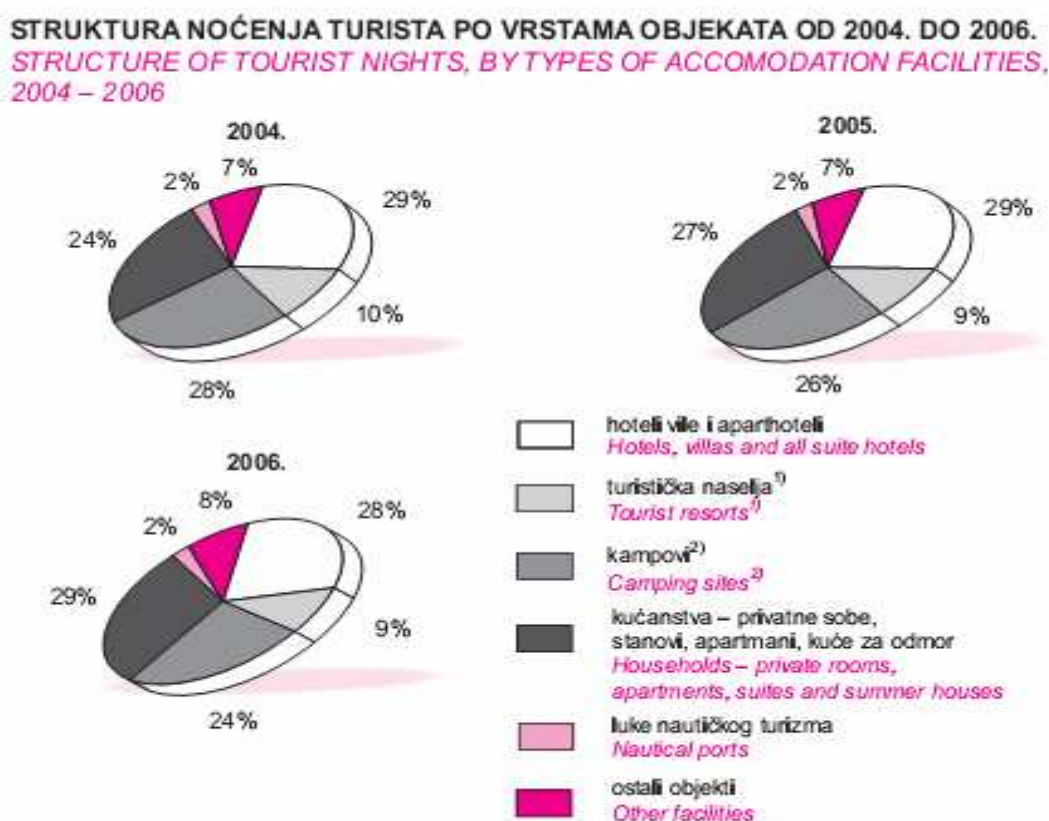
Chorwacja jest też coraz bardziej przygotowana na przyjęcie turystów. Bazę turystyczną tworzy około 500 hoteli, 80 osiedli turystycznych, 40 marin, około 300 campingów. Jeśli to porównać z innymi krajami, to może nie są to wielkości zbyt duże, ale

warto pamiętać, że Chorwacja nie jest krajem dużym. Turystyka jest niewątpliwie jedną z najważniejszych dziedzin gospodarki, jednak jej rozwój ma następować w taki sposób, aby nie naruszał harmonii środowiska naturalnego i dziedzictwa historycznego.

Sposobem na to ma być różnorodność oferty turystycznej przeznaczanej dla różnego rodzaju grup turystów.

Są tu luksusowe hotele, z których korzystają bogaci turyści, inni mogą wybrać zakwaterowanie w zdecydowanie tanich apartamentach. Ci, którzy chcą mieć bezpośredni kontakt z przyrodą z pewnością skorzystają z campingów. Jest ich około 300, z czego część została przeznaczona dla naturystów. Wspólną cechą wszystkich campingów jest dobre wyposażenie. Niektóre z nich mogą zresztą pochwalić się dużą liczbą stałych gości. Campingi te należą do najczęściej odwiedzanych w Europie.

Wykres 6. Struktura noclegów turystów wg typów zakwaterowania w latach 2004-2006

Źródło: Chorwacki Urząd Statystyczny.

Turystyka jest jednym z ważniejszych (o ile nie najważniejszym) działem chorwackiej gospodarki, przynoszącym miliardy dolarów dochodów rocznie. Po roku 1991 nastąpiło

Dochody z międzynarodowej turystyki w Chorwacji w latach 1999 – 2006 (w mln Euro)

Liczba turystów zagranicznych w Chorwacji

TURISTIČKI PROMET U HRVATSKOJ OD 1996. DO 2006. GODINE
CROATIAN TOURISM FIGURES FROM 1996 TO 2006

Godina Year	DOLASCI TURISTA (u 000) TOURIST ARRIVALS (in '000)			NOĆENJA TURISTA (u 000) TOURIST OVERNIGHTS (in '000)		
	Ukupno Total	Domaći Domestic	Strani Foreign	Ukupno Total	Domaći Domestic	Strani Foreign
1996.	4.186	1.271	2.915	21.860	4.941	16.919
1997.	5.585	1.407	4.178	30.775	5.661	25.114
1998.	5.852	1.353	4.499	31.852	5.307	26.545
1999.	5.127	1.322	3.805	27.126	5.241	21.885
2000.	7.137	1.305	5.832	39.183	5.138	34.045
2001.	7.860	1.316	6.544	43.405	5.021	38.384
2002.	8.320	1.376	6.944	44.692	4.981	39.711
2003.	8.878	1.469	7.409	46.635	5.312	41.323
2004.	9.412	1.500	7.912	47.797	5.281	42.516
2005.	9.995	1.528	8.467	51.421	5.434	45.987
2006.	10.384	1.726	8.658	53.006	5.985	47.021

Izvor: DZS RH, obrada HGK Source: Central Bureau of Statistics (CBS); Compiled by: Croatian Chamber of Economy (CCE)

Jednym z atutów chorwackiej turystyki są gospodarstwa turystyczne proponujące ofertę ekologiczną. Dzisiaj w Chorwacji zarejestrowanych jest około 340 producentów żywności ekologicznej, z których wielu promuje swoje produkty na rynku także poprzez przedsiębiorstwa hotelowe proponujące gościom żywność o charakterystycznym, pełnym i gdzie indziej już prawie zapomnianym smaku. Niektóre z gospodarstw zajmują się wyłącznie ekologiczną uprawą owoców, warzyw, produkcją serów i innych licznych przetworów, pozostałe zaś, poza możliwością obejrzenia produkcji, oferują także pobyt i nocleg. Świeża żywność z sygnaturą produktu ekologicznego, który w Chorwacji jest uregulowany prawnie, jest coraz szerzej obecna na rynku chorwackim. Coraz więcej jest także producentów, którzy zdecydowali się poświęcić uwagę produkcji „zdrowej” żywności, o jakości potwierdzonej odpowiednimi certyfikatami. Warzywa, owoce i zboże uprawiane są w gospodarstwach ekologicznych przy zastosowaniu całkowicie naturalnych metod, a serwowane są gościom świeże lub w postaci wyprodukowanych z nich przetworów zimowych, oczywiście też zgodnie z zasadami ekologicznymi. Spożywanie owoców i warzyw zebranych bezpośrednio przed posiłkiem – często własnymi rękoma – to przeżycie, które goście szczególnie zapamiętują i co dodatkowo gwarantuje, że żywność ta jest rzeczywiście świeża i zdrowa. Nierzadko gospodarstwa ekologiczne stanowią swego rodzaju warsztaty, ponieważ goście mogą tu wspólnie z gospodarzami uczestniczyć w zbiorach, przygotowaniu żywności czy robieniu przetworów na zimę.

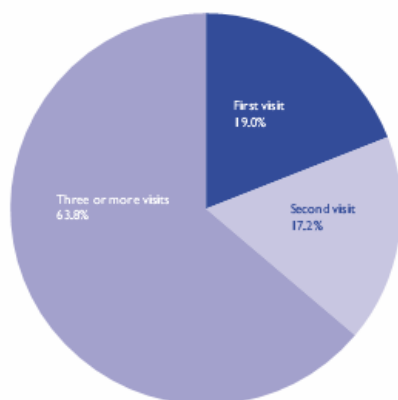
Na wzrost popytu na produkty naturalne, ekologiczne, zareagowało wiele chorwackich hoteli. W menu ich restauracji coraz częściej można znaleźć liczne produkty ekologiczne. Taki trend jest obecny w całym przemyśle turystycznym, a szczególnie w wielu małych hotelach rodzinnych, których oferta bazuje na miejscowych walorach regionu, w którym się znajdują. Produkcja ekologiczna jest integralną częścią ich oferty gastronomicznej i ogólnej, w której pojawiają się wyroby miejscowych producentów.

Te walory między innymi wpłynęły na to, że Chorwacja rok turystyczny 2007 zakończy wynikiem około 11,2 mln gości, 56,2 mln zrealizowanych noclegów oraz przychodem z turystyki wartości ponad 6,9 mld euro – ocenia Chorwacka Wspólnota Turystyczna. W ten sposób potwierdza, że rok 2007 był najlepszym rokiem turystycznym do tej pory. Eksperti Chorwackiej Wspólnoty Turystycznej przewidują jednak, że rok następny przewyższy obecny, gdyż zgodnie z zapowiedziami partnerów biznesowych, szacunkowymi ocenami przedstawicieli regionów turystycznych i podmiotów gospodarczych, rok następny powinien

przynieść 3-procentowy wzrost liczby gości i 2-procentowy wzrost liczby zrealizowanych przez nich noclegów. Według analityków turystycznych, rezultatem tego powinien być 5-procentowy wzrost przychodów z turystyki, którego wartość w 2008 roku powinna wynosić 7,27 mld euro.

Frekwencja zagranicznych turystów

Frequency of Foreign Visits to Croatia

Source: TOMAS 2001

Jak widać na wykresie turyści zagraniczni przyjeżdżają do Chorwacji więcej niż 3 razy (63,8 %), turyści przyjeżdżający 2 razy plasują się na trzecim miejscu (17,2 %), a turyści przyjeżdżający tylko raz zajmują drugą pozycję (19,0 %).

Główne cele wyjazdów do Chorwacji

Main Reasons for Visiting Croatia

Reason	% share of responses
Rest & relaxation by the seaside	91.1
Pleasure & fun	36.1
Visiting natural attractions	32.5
New experiences	20.2
Proximity of destination	9.8
Visiting cultural attractions	7.5
Sport, recreation & fitness	7.1
Affordable prices	6.5
Visiting friends and/or relations	6.2
Health reasons	4.3
Scuba diving	3.1
Business	1.1
Shopping	0.6
Other	1.6

Note: Multiple answers possible

Source: TOMAS 2001

Głównym celem przyjazdów do Chorwacji jest relaks i wypoczynek na wybrzeżu, następnie turyści przyjeżdżają dla przyjemności i zabawy, by obcować z naturą, dla nowych doświadczeń, bliskości z przeznaczeniem, dla zabytków kultury, sportu, rekreacji czy fitness, odwiedzenia znajomych i dla zawarcia nowych znajomości, dla poprawy zdrowia, pożeglować, w celach biznesowych czy zakupach.

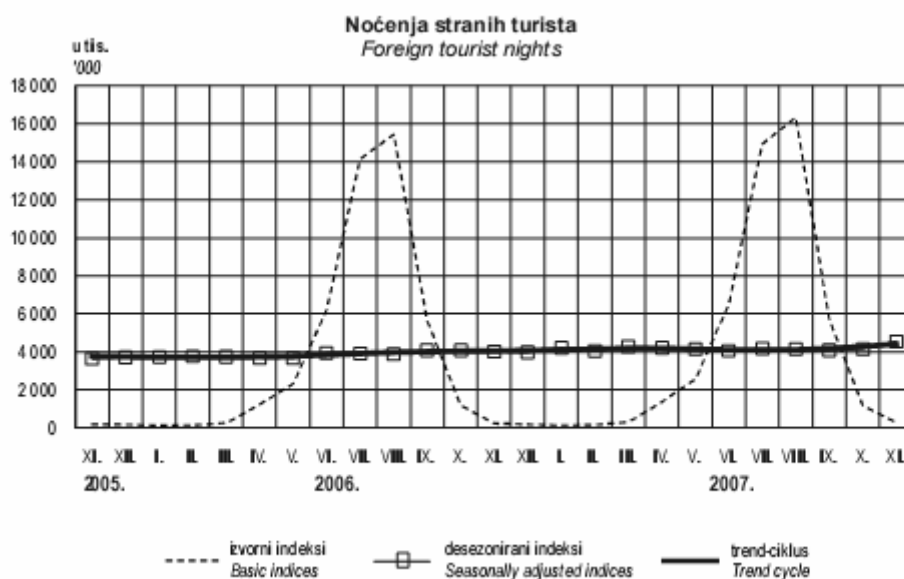
Zakwaterowanie w Chorwacji według kategorii gwiazdek

Accommodation Supply in Croatia by Star Category, 2002

Category	Number	No. of Rooms
5* hotels	10	1,931
4* hotels	24	4,355
3* hotels	170	23,939
2* hotels	178	16,989
1* hotels	37	2,166
Hotels, total	419	49,380
4* villas	1	10
Villas, total	1	10
4* aparthotels	1	21
3* aparthotels	4	144
2* aparthotels	3	68
Aparthotels, total	8	233
Total	428	49,623

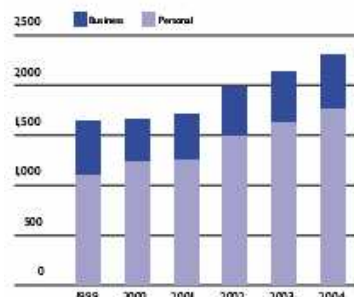
Source: CCBS

Jak przedstawia tabela najwięcej turystów nocuje w hotelach dwugwiazdkowych i trzygwiazdkowych, następnie w hotelach jednogwiazdkowych.

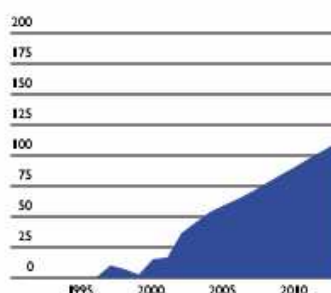

Wyjazdy biznesowe i osobiste

CROATIA
Personal & Business Travel & Tourism
(1990 Constant US\$ mn)

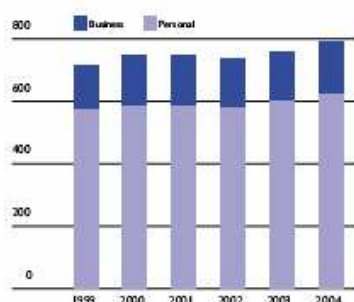
CROATIA
Personal Travel & Tourism
(Cumulative Real Growth, %)

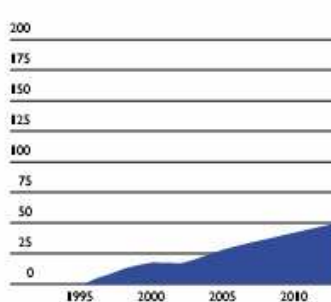
WTTC LEAGUE TABLE EXTRACT
Personal Travel & Tourism
(2003, % of Total Personal Consumption)

9	Austria	15.9
15	Switzerland	14.3
22	France	12.6
30	Germany	11.3
32	Italy	11.1
34	Croatia	11.0
52	Bulgaria	9.4
59	Greece	8.4
61	Turkey	7.8
68	Hungary	7.3
69	Czech Republic	7.3
125	Romania	4.6

EUROPEAN UNION
Personal & Business Travel & Tourism
(1990 Constant US\$ bn)

EUROPEAN UNION
Personal Travel & Tourism
(Cumulative Real Growth, %)

WTTC LEAGUE TABLE EXTRACT
Personal Travel & Tourism
(10-Year Real Growth, Annualized, %)

2	Turkey	9.4
34	Czech Republic	6.9
40	Hungary	6.7
42	Croatia	6.6
50	Bulgaria	6.2
132	Greece	3.9
136	Romania	3.8
150	France	2.9
151	Italy	2.9
153	Austria	2.8
154	Germany	2.8
159	Switzerland	2.4

Rozdział V. Rynek emisji turystycznej.

Pobyt i nocleg Chorwatów według krain geograficznych

DOLASCI I NOĆENJA TURISTA PO ŽUPANIJAMA u 2006.		
VISITS AND NIGHTS BY COUNTIES in 2006		
ŽUPANIJA COUNTY	DOLASCI ARRIVALS	NOĆENJA OVERNIGHTS
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	13.478	33.794
BRODSKO-POSavsKA	21.192	37.649
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	928.604	4.385.321
GRAD ZAGREB	603.607	1018.549
ISTARSKA	2.575.090	16.968.695
KARLOVAČKA	172.958	289.151
KOPRIVNIČKO-KRIZEVAČKA	15.552	30.947
KRAPINSKO-ZAGORSKA	52.365	146.504
LIČKO SENJSKA	312.166	1.184.299
MEDIMURSKA	21.960	50.177
OSJEČKO-BARANJSKA	76.313	163.363
POŽEŠKO-SLAVONSKA	6.732	14.188
PRIMORSKO-GORANSKA	2.149.985	10.741.754
SISAČKO-MOSLAVAČKA	26.705	80.025
SPLITSKO-DALMATINSKA	1.549.257	8.345.964
ŠIBENSKO-KNINSKA	752.081	3.749.385
VARAŽDINSKA	51.345	153.845
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	11.473	28.971
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	31.694	66.941
ZADARSKA	977.395	5.447.660
ZAGREBAČKA	34.719	69.764
Izvor: DZS RH, obrada HGK		
Source: Central Bureau of Statistics (CBS)		
Compiled by: Croatian Chamber of Economy (CCE)		

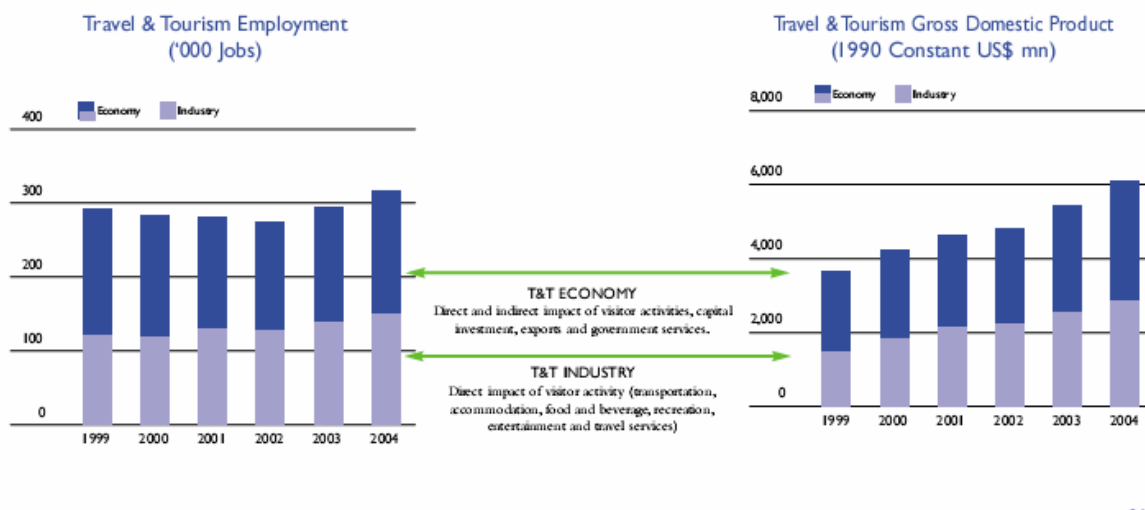
Wyjazdy turystów wewnątrz kraju

DOLASCI I NOĆENJA TURISTA TOURIST ARRIVALS AND NIGHTS

		2004.	2005.	2006.
Republika Hrvatska <i>Republic of Croatia</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	9 412 276 47 797 287	9 995 070 51 420 948	10 384 921 53 006 946
Zagrebačka županija <i>County of Zagreb</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	26 633 53 115	29 852 59 577	34 719 69 764
Krapinsko-zagorska županija <i>County of Krapina-Zagorje</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	39 255 114 463	36 436 113 082	52 365 146 504
Sisačko-moslavačka županija <i>County of Sisak-Moslavina</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	24 934 86 229	25 138 86 894	26 705 80 025
Karlovačka županija <i>County of Karlovac</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	158 787 275 013	166 208 279 551	172 958 289 151
Varaždinska županija <i>County of Varaždin</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	42 488 141 790	46 809 152 468	51 345 153 845
Koprivničko-križevačka županija <i>County of Koprivnica-Križevci</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	10 690 22 741	11 514 23 876	15 552 30 947
Bjelovarsko-bilogorska županija <i>County of Bjelovar-Bilogora</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	9 900 22 861	11 111 26 092	13 478 33 794
Primorsko-goranska županija <i>County of Primorje-Gorski kotar</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	2 024 597 10 146 868	2 076 456 10 501 921	2 149 985 10 741 754
Ličko-senjska županija <i>County of Lika-Senj</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	278 922 1 052 650	300 060 1 120 109	312 166 1 184 299
Virovitičko-podravska županija <i>County of Virovitica-Podravina</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	5 514 14 125	6 071 16 472	11 473 28 971
Požeško-slavonska županija <i>County of Požega-Slavonia</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	5 798 11 239	7 330 12 730	6 732 14 188
Brodsko-posavska županija <i>County of Slavonski-Brod-Posavina</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	17 484 34 229	18 277 34 001	21 192 37 649
Zadarska županija <i>County of Zadar</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	843 290 4 540 904	931 509 5 214 975	977 395 5 447 660
Osječko-baranjska županija <i>County of Osijek-Baranja</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	53 510 110 939	62 651 143 774	76 313 163 363
Šibensko-kninska županija <i>County of Šibenik-Knin</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	650 677 2 755 352	750 840 3 458 089	752 081 3 749 385
Vukovarsko-srijemska županija <i>County of Vukovar-Sirmium</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	24 650 43 517	31 314 55 536	31 694 66 941
Splitsko-dalmatinska županija <i>County of Split-Dalmatia</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	1 366 950 7 018 491	1 505 266 8 028 642	1 549 257 8 345 964
Istarska županija <i>County of Istria</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	2 515 701 16 532 510	2 505 017 16 649 944	2 575 090 16 968 695
Dubrovačko-neretvanska županija <i>County of Dubrovnik-Neretva</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	796 795 3 944 584	909 374 4 478 495	928 604 4 385 321
Međimurska županija <i>County of Međimurje</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	7 865 19 312	14 230 30 577	21 960 50 177
Grad Zagreb <i>City of Zagreb</i>	dolasci/ <i>Arrivals</i> noćenja/ <i>Nights</i>	507 836 856 355	549 607 934 143	603 857 1 018 549

Rozdział VI. Branża turystyczna.

Zatrudnienie w turystyce

Biuro Podróży Adriatica.net w BlizejSlonca.pl

Adriatica.net to chorwacka agencja turystyczna i touroperator z siedzibą w Zagrzebiu. Powstała w roku 2000. Jest aktywnym członkiem Związku Chorwackich Agencji Turystycznych (UHPA), Związku Słoweńskich Agencji Turystycznych (ZTAS) i Związku Czeskich Agencji Turystycznych (AČCKA).

adriatica.net zatrudnia ponad 100 pracowników. Serwis użytkowników oferuje gościom usługi w 12 językach, a portal internetowy z ponad 150 000 stron przetłumaczony jest na 11 języków.

Misją adriatica-net jest poprzez wysokiej jakości prezentację, profesjonalne usługi oraz wykorzystanie nowoczesnych technologii informatycznych umożliwienie gościom i Partnerom znalezienia i rezerwacji zakwaterowania na wakacje według własnych życzeń. Kolejnym celem jest stanie się wiodącą firmą na chorwackim rynku turystycznym, dzięki fachowemu i indywidualnemu podejściu do każdego klienta, oraz wysokiemu standardowi kontroli jakości usług i produktów.

Chorwackie linie lotnicze Croatia Airlines oraz zagraniczni przewoźnicy (Alitalia, Austrian Airlines, Air France, British Airlines, Czech Airlines, LOT, Lufthansa i Turkish Airlines) zapewniają regularne lotnicze połączenia z Zagrzebia do większości stolic europejskich. Ponadto Malev, Slovak Airlines oraz linie rosyjskie organizują dużą liczbę lotów czarterowych do Dubrownika, Splitu i Puli. Na terenie Chorwacji znajduje się dziesięć lotnisk. Cztery lotniska: Zagrzeb, Dubrownik, Split i Pula obsługują ruch międzynarodowym, a siedem lotnisk (Zagrzeb, Split, Dubrownik, Pula, Zadar, Rijeka i Osijek) może przyjmować samoloty duże i średnie. Chorwackie linie lotnicze obsługują również połączenia krajowe z Zagrzebia do Splitu, Zadaru, Puli, Dubrownika, Rijeki i Osijeka oraz połączenie Osijek - Dubrownik. Można również skorzystać z połączeń kolejowych do wszystkich większych miast Chorwacji.

W Zagrzebiu brak dobrze zorganizowanego systemu transportu miejskiego umożliwiającego łatwy dojazd do wszystkich miejsc. Część miasta położona jest na wzgórzach, a stara zabudowa charakteryzuje się wąskimi ulicami. Dlatego też poruszanie się po mieście samochodem jest niezwykle utrudnione, a znalezienie miejsca do parkowania w powszedni dzień w godzinach pracy jest praktycznie niemożliwe. Bilety tramwajowe i autobusowe są drogie; jeden bilet (ważny na jazdę w jednym kierunku przez 90 minut) kosztuje 6,50 kun (tj. nieco powyżej 1 USD). Bilety można nabyć we wszystkich kioskach z gazetami. Taksówki są również drogie.

Hotele, restauracje

Zagrzeb ma dwa hotele pięciogwiazdkowe (Westin i Sheraton) oraz dużą liczbę hoteli niższych kategorii, w tym trzygwiazdkowy hotel Dubrovnik na placu Bana Jelačića w centralnym punkcie miasta. Prawie w każdym hotelu jest centrum biznesowe wyposażone we wszelkie udogodnienia. W innych miastach również nie brakuje hoteli, a najwięcej hoteli znajduje się na wybrzeżu. Pięciogwiazdkowe hotele, poza Zagrzebiem, są jedynie w Dubrowniku (Excelsior i Argentina). Ulubionym hotelem międzynarodowego świata biznesu jest w Dubrowniku hotel o nazwie Villa Dubrovnik, który został w 2004 roku nagrodzony

jako jeden z najlepszych hoteli na wybrzeżu Adriatyku. Liczne restauracje i winiarnie oferują bogaty i różnorodny wybór dań i win chorwackich i międzynarodowych. Nie brakuje małych punktów gastronomicznych serwujących lokalne dania i przysmaki typowe dla kuchni bałkańskiej. Ceny są zróżnicowane. W sezonie turystycznym na wybrzeżu ceny są wyższe. Obszerne i szczegółowe informacje o hotelach, restauracjach, zabytkach, imprezach kulturalnych itp.

Ocena i prognoza Chorwacji

CROATIA ESTIMATES AND FORECASTS

	2003			2013		
	Kn mn	% of Total	Growth ^a	Kn mn	% of Total	Growth ^b
Personal Travel & Tourism	12,598.0	11.0	20.1	31,106.8	15.5	6.6
Business Travel	3,922.9	---	8.1	7,293.9	---	3.6
Government Expenditures	465.9	1.1	21.2	944.3	1.4	4.5
Capital Investment	4,921.3	11.1	-6.3	10,635.3	10.7	5.2
Visitor Exports	35,474.9	39.3	4.0	93,693.7	49.5	7.3
Other Exports	4,102.0	4.5	-2.2	12,735.6	6.7	9.1
Travel & Tourism Demand	61,485.0	---	5.9	156,410.0	---	6.9
T&T Industry GDP	19,664.7	10.6	3.2	52,239.1	14.8	7.4
T&T Economy GDP	41,609.9	22.4	3.7	111,590.0	31.6	7.5
T&T Industry Employment ^c	139.0	13.0	-2.2	200.1	15.9	3.7
T&T Economy Employment ^c	294.1	27.4	-2.5	427.4	33.9	3.8

^a2002 Real Growth Adjusted for Inflation (%); ^b2003-2013 - Annualized Real Growth Adjusted for Inflation (%); ^cEmployment in '000 jobs

Europejska ocena i prognoza

EUROPEAN UNION ESTIMATES AND FORECASTS

	2003			2013		
	US\$ mn	% of Total	Growth ^a	US\$ mn	% of Total	Growth ^b
Personal Travel & Tourism	661,330	12.2	-0.5	1,115,500	13.1	3.0
Business Travel	171,340	---	-2.5	292,260	---	3.1
Government Expenditures	60,650	3.2	1.3	93,432	3.2	1.9
Capital Investment	194,410	10.4	-0.3	340,160	10.5	3.3
Visitor Exports	211,060	6.0	-5.9	509,080	6.3	6.7
Other Exports	201,850	5.8	-4.7	487,520	6.0	6.9
Travel & Tourism Demand	1,500,600	---	-2.0	2,837,900	---	4.2
T&T Industry GDP	389,800	4.2	-1.9	660,570	4.4	3.0
T&T Economy GDP	1,083,300	11.5	-1.6	1,882,600	12.5	3.3
T&T Industry Employment ^c	7,468.1	4.5	-2.4	8,356.1	4.8	1.1
T&T Economy Employment ^c	20,843.0	12.5	-1.6	23,629.0	13.6	1.3

^a2002 Real Growth Adjusted for Inflation (%); ^b2003-2013 - Annualized Real Growth Adjusted for Inflation (%); ^cEmployment in '000 jobs

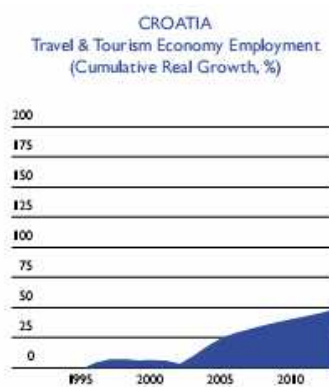
Światowa ocena i prognoza

WORLD ESTIMATES AND FORECASTS

	2003			2013		
	US\$ mn	% of Total	Growth ^a	US\$ mn	% of Total	Growth ^b
Personal Travel & Tourism	2,157,260	10.0	0.8	3,862,270	10.8	3.6
Business Travel	488,765	---	-2.9	871,716	---	3.7
Government Expenditures	224,058	3.9	3.8	378,172	4.1	3.0
Capital Investment	685,957	9.6	0.6	1,308,620	10.1	4.3
Visitor Exports	530,912	5.9	-4.3	1,332,080	6.0	7.1
Other Exports	478,952	5.3	-0.7	1,186,990	5.4	7.2
Travel & Tourism Demand	4,565,600	---	-0.3	8,939,730	---	4.6
T&T Industry GDP	1,290,770	3.7	-0.5	2,279,200	3.8	3.5
T&T Economy GDP	3,548,310	10.2	0.0	6,461,360	10.8	3.8
T&T Industry Employment ^c	67,365.4	2.6	-2.8	84,684.5	2.9	2.3
T&T Economy Employment ^c	193,246.0	7.5	0.0	247,106.0	8.4	2.5

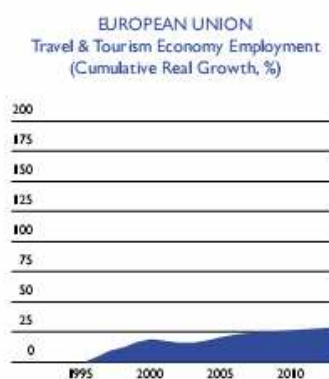
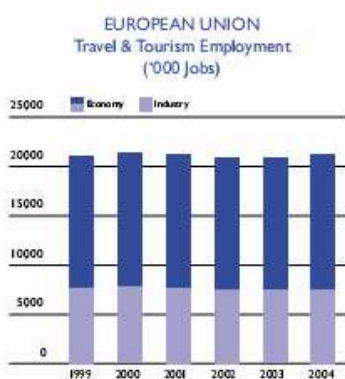
^a2002 Real Growth Adjusted for Inflation (%); ^b2003-2013 - Annualized Real Growth Adjusted for Inflation (%); ^cEmployment in '000 Jobs

Zatrudnienie w sektorze turystyki

WTTC LEAGUE TABLE EXTRACT
Travel & Tourism Economy Employment
(2003, % of Total Employment)

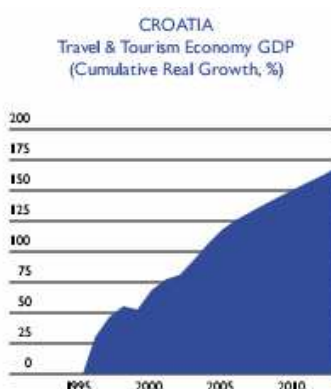
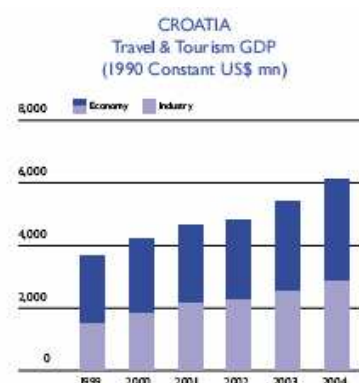
17	Croatia	27.4
30	Switzerland	17.0
31	Greece	16.9
34	Austria	16.6
43	France	14.0
48	Czech Republic	12.4
49	Italy	12.3
51	Bulgaria	12.1
58	Germany	10.9
63	Hungary	10.3
130	Romania	5.0
133	Turkey	4.9

WTTC LEAGUE TABLE EXTRACT
Travel & Tourism Economy Employment
(10-Year Real Growth, Annualized, %)

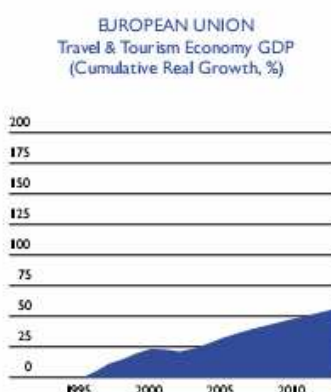
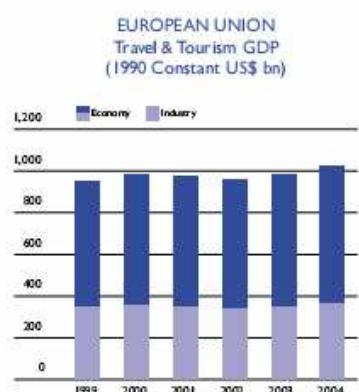
86	Croatia	3.8
104	Bulgaria	3.2
127	Romania	2.3
130	Greece	2.2
133	Czech Republic	2.1
135	Turkey	2.0
138	Switzerland	1.8
139	France	1.8
142	Austria	1.7
152	Hungary	1.2
153	Italy	1.0
157	Germany	0.4

Krajowy produkt turystyczny

WTTC LEAGUE TABLE EXTRACT
Travel & Tourism Economy GDP
(2003, % of Total GDP)

22	Croatia.....	22.4
38	Austria	14.8
39	Greece	14.6
41	Bulgaria	14.1
43	Czech Republic	13.1
46	Switzerland	12.8
49	France.....	12.4
58	Italy	11.5
67	Hungary	10.4
71	Germany	10.0
100	Turkey	8.1
126	Romania	5.8

WTTC LEAGUE TABLE EXTRACT
Travel & Tourism Economy GDP
(10-Year Real Growth, Annualized, %)

4	Turkey.....	9.1
16	Croatia.....	7.5
51	Czech Republic	6.2
60	Hungary	6.1
65	Bulgaria	6.0
126	Greece	4.6
134	Romania	4.2
140	France.....	3.7
150	Italy	3.1
153	Austria	2.9
155	Germany	2.7
156	Switzerland	2.7

Rachunek satelitarny

	1998	1999	2000	2001	2002E	2003E	2013P
Croatia Travel & Tourism - Kn mn							
Personal Travel & Tourism	7,613.80	7,519.30	8,819.80	9,165.40	11,296.60	12,598.00	31,106.80
Business Travel & Tourism	2,242.60	3,696.60	2,916.10	3,261.30	3,617.40	3,922.91	7,293.89
Corporate	1,480.10	2,439.80	1,924.60	2,152.50	2,362.23	2,559.68	4,977.97
Government	762.49	1,256.80	991.47	1,108.80	1,255.17	1,363.23	2,315.92
Gov't Expenditures - Individual	116.36	141.29	117.34	34.57	41.38	53.58	108.59
Visitor Exports	17,927.00	18,136.00	23,465.00	28,681.00	30,622.60	35,474.90	93,693.70
Travel & Tourism Consumption	27,900.00	29,493.00	35,318.00	41,142.00	45,577.90	52,049.40	132,203.00
Gov't Expenditures - Collective	1,054.00	990.15	1,002.90	254.78	318.45	412.34	835.70
Capital Investment	5,501.80	5,214.40	5,075.70	4,914.10	4,726.73	4,921.25	10,635.30
Exports (Non-Visitor)	2,369.50	2,713.40	3,502.30	3,515.80	3,529.85	4,101.95	12,735.60
Travel & Tourism Demand	36,825.00	38,411.00	44,899.00	49,827.00	54,153.00	61,485.00	156,410.00
Travel & Tourism Industry Aggregates (Direct Impact Only)							
Employment ('000)	123.76	122.59	119.71	131.68	128.75	138.97	200.07
GDP	10,270.00	10,390.00	13,246.00	15,970.00	16,910.60	19,664.70	52,239.10

Travel & Tourism Economy Aggregates (Direct and Indirect Impact)

Employment ('000)	293.78	291.28	283.90	282.52	275.32	294.06	427.38
GDP	24,978.00	25,088.00	30,285.00	33,819.00	36,000.00	41,609.90	111,590.00

Note: Employment in '000 jobs

T&T Accounts as % of National Accounts

Personal Travel & Tourism	9.39	9.22	9.84	9.37	10.62	11.02	15.55
Gov't Expenditures	3.19	2.88	2.81	0.75	0.92	1.15	1.38
Capital Investment	17.16	15.79	15.25	13.19	11.61	11.06	10.69
Exports	37.40	36.18	37.68	40.11	40.22	43.83	56.23
T&T Imports	17.67	19.13	18.40	17.93	18.70	19.09	22.03

Travel & Tourism Industry Aggregates (Direct Impact Only)

Employment	11.68	11.54	11.59	12.72	12.27	12.95	15.86
GDP	7.46	7.34	8.68	9.80	9.76	10.58	14.80

Travel & Tourism Economy Aggregates (Direct and Indirect Impact)

Employment	27.72	27.43	27.48	27.30	26.24	27.41	33.88
GDP	18.15	17.72	19.86	20.76	20.78	22.39	31.62

Travel & Tourism Real Growth (% per annum, except 2013 = 10-year annualized)

Personal Travel & Tourism	-3.25	-4.42	12.60	1.31	20.09	8.60	6.57
Business Travel & Tourism	-13.48	59.52	-24.27	9.03	8.08	5.60	3.58
Gov't Expenditures	10.06	-6.44	-4.95	-74.82	21.18	26.09	4.53
Capital Investment	21.94	-8.28	-6.55	-5.61	-6.27	1.39	4.03
Visitor Exports	1.28	-2.09	24.21	19.16	4.04	12.81	7.32
Other Exports	1.60	10.82	23.91	-2.13	-2.17	13.16	7.50
Travel & Tourism Consumption	-1.28	2.31	14.96	13.57	7.95	11.21	6.88
Travel & Tourism Demand	2.10	0.95	12.21	8.19	5.90	10.56	6.89

Tabele

	1998	1999	2000	2001	2002E	2003E	2013P
Travel & Tourism Industry Aggregates (Direct Impact Only)							
GDP	3.22	-2.09	22.39	17.54	3.18	13.24	7.38
Employment	6.43	-0.95	-2.35	10.00	-2.22	7.94	3.73

Travel & Tourism Economy Aggregates (Direct and Indirect Impact)

GDP	8.90	-2.80	15.88	8.87	3.73	12.55	7.48
Employment	0.21	-1.04	0.20	-0.49	-2.55	6.81	3.83

Croatia Travel & Tourism - US\$ mn

Personal Travel & Tourism	1,196.70	1,057.20	1,065.60	1,099.00	1,457.62	1,625.55	4,013.79
Business Travel & Tourism	352.49	519.74	352.33	391.05	466.76	506.18	941.15
Corporate	232.64	343.03	232.54	258.09	304.80	330.28	642.32
Government	119.85	176.71	119.79	132.96	161.96	175.90	298.83
Gov't Expenditures - Individual	18.29	19.87	14.18	4.15	5.34	6.91	14.01
Visitor Exports	2,817.70	2,549.90	2,835.10	3,439.00	3,951.30	4,577.41	12,089.50
Travel & Tourism Consumption	4,385.20	4,146.70	4,267.20	4,933.10	5,881.03	6,716.06	17,058.50
Gov't Expenditures - Collective	165.67	139.21	121.17	30.55	41.09	53.21	107.83
Capital Investment	864.76	733.14	613.26	589.22	609.90	635.00	1,372.30
Exports (Non-Visitor)	372.43	381.50	423.16	421.56	455.46	529.28	1,643.30
Travel & Tourism Demand	5,788.10	5,400.60	5,424.80	5,974.40	6,987.48	7,933.55	20,181.90

Travel & Tourism Industry Aggregates (Direct Impact Only)

Employment ('000)	123.76	122.59	119.71	131.68	128.75	138.97	200.07
GDP	1,614.20	1,460.80	1,600.40	1,914.90	2,182.01	2,537.38	6,740.53

Travel & Tourism Economy Aggregates (Direct and Indirect Impacts)

Employment ('000)	293.78	291.28	283.90	282.52	275.32	294.06	427.38
GDP	3,926.00	3,527.40	3,659.10	4,055.10	4,645.17	5,369.02	14,398.70

Travel & Tourism - 1990 Constant US\$ mn

Personal Travel & Tourism	1,150.70	1,099.80	1,238.40	1,254.70	1,506.83	1,636.38	3,089.93
Business Travel & Tourism	338.94	540.68	409.46	446.44	482.52	509.55	724.52
Gov't Expenditures - Individual	17.59	20.67	16.48	4.73	5.52	6.96	10.79
Visitor Exports	2,709.40	2,652.70	3,294.80	3,926.10	4,084.69	4,607.90	9,306.86
Travel & Tourism Consumption	4,216.60	4,313.80	4,959.10	5,632.00	6,079.56	6,760.80	13,132.10
Gov't Expenditures - Collective	159.30	144.82	140.82	34.88	42.48	53.56	83.01
Capital Investment	831.51	762.68	712.70	672.69	630.49	639.23	1,056.44
Exports (Non-Visitor)	358.12	396.87	491.77	481.28	470.84	532.81	1,265.06
Travel & Tourism Demand	5,565.50	5,618.20	6,304.40	6,820.80	7,223.36	7,986.40	15,536.60

GDP

Travel & Tourism Industry	1,552.10	1,519.70	1,859.90	2,186.10	2,255.67	2,554.29	5,189.06
Travel & Tourism Economy	3,775.10	3,669.50	4,252.40	4,629.50	4,801.98	5,404.79	11,084.50

Rozdział VI. Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski.

W pierwszym kwartale 2007 roku zanotowano 14,6 miliona przyjazdów cudzoziemców, o 14% więcej niż w tym samym kwartale 2006 roku.

Tabela 1. Liczba przyjazdów w pierwszym kwartale według głównych grup krajów (w tys.)

	I kw. 2006	I kw. 2007	zmiana
Ogółem	12782,5	14609,6	14,3%
Niemcy	7566,4	8405,0	11,1%
15 UE bez Niemiec	488,7	558,7	14,3%
Nowe kraje UE	2146,6	2745,5	27,9%
Rosja, Białoruś, Ukraina	2404,4	2686,6	11,7%
Główne kraje zamorskie	69,1	75,3	9,0%
Pozostałe kraje	107,3	138,5	29,2%

Źródło: GUS.

Obserwując ruch przyjazdowy na poszczególnych granicach największy wzrost stwierdzamy na granicy ze Słowacją (o 62%) i w portach lotniczych (o 20%).

Rys. 1. Przyjazdy do Polski według granic

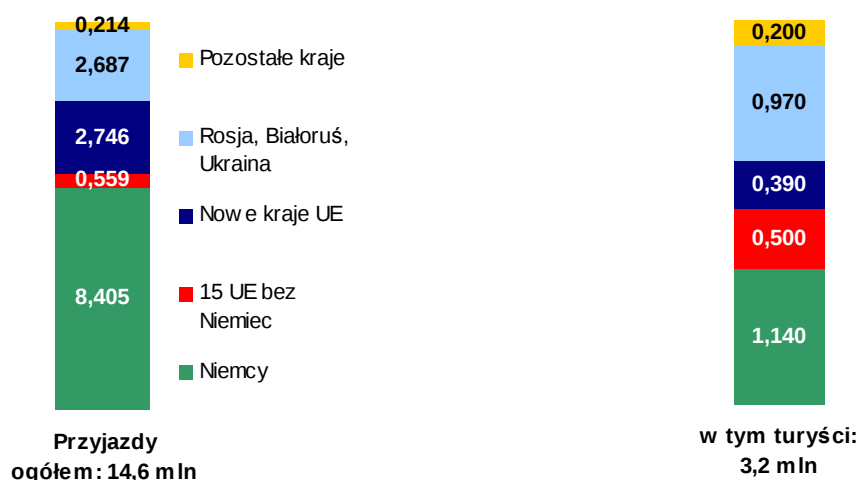
	Przekroczenia granic w tys.	Zmiana (%)
Lotniska	540	20%
Granica morska	27	1%
Niemcy	8196	12%
Czechy	2377	16%
Słowacja	650	62%
Ukraina	1310	13%
Białoruś	943	9%
Litwa	388	9%
Rosja	178	1%

Źródło: GUS, analiza Instytutu Turystyki.

Przyjazdy turystów zagranicznych

Straż Graniczna rejestruje wszystkich odwiedzających, liczba przyjazdów turystów zaś jest szacowana na podstawie niezależnego pomiaru ruchu na przejściach granicznych wykonywanego przez ankietatorów Instytutu Turystyki. W 2007 roku oszacowania te prowadzi się według nowej metody. Pierwsze doświadczenia prowadzą do wniosku, że wskaźniki udziału przyjazdów turystów określone na podstawie nowej metody są nieco niższe niż stosowane uprzednio.

Rys. 2. Przyjazdy ogółem i oszacowana liczba przyjazdów turystów w I kwartale 2007 roku

Źródła: GUS i oszacowania Instytutu Turystyki.

Oszacowania Instytutu Turystyki dotyczą wszystkich przyjazdów turystów, bez względu na to, gdzie nocowali i w jakim celu przybyli. Liczba tych turystów zagranicznych, którzy korzystali z noclegów w rejestrowanych przez GUS obiektach zakwaterowania zbiorowego, jest niższa.

Cele przyjazdów

Wyniki uzyskane w pierwszym kwartale 2007 roku wskazują na zmianę struktury celów pobytu.

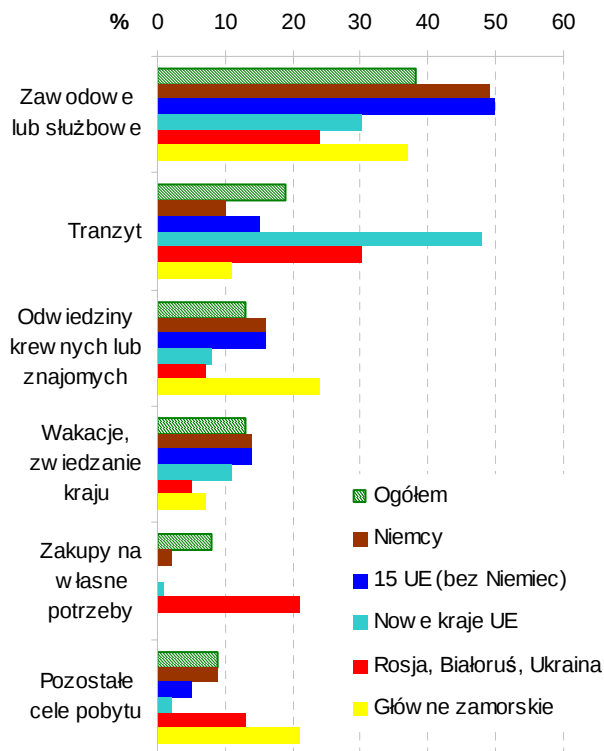
Zacznie wzrósł udział turystyki biznesowej (do 38%), zaś odsetek wizyt w celach turystycznych (13%) zmalał. Spadł również odsetek odwiedzających krewnych lub znajomych. Wyraźnie więcej było podróży tranzytowych (19%). Nie zmieniła się istotnie wielkość segmentu turystyki zakupowej (8%). Pozostałe cele pobytu – jak zdrowotne, szkoleniowe, podjęcie dorywczej pracy, odwiedziny w miejscu pochodzenia, sprawy religijne – występują bardzo rzadko.

Służbowe lub biznesowe cele przyjazdu najczęściej deklarowali turyści z krajów „15” UE. Wśród nowych członków Unii (głównie mieszkańców Litwy, Łotwy i Estonii) zwracają uwagę – podobnie jak w 2006 roku – bardzo liczne podróże tranzytowe.

Znaczny odsetek turystów z Rosji, Białorusi i Ukrainy nie podających konkretnego celu pobytu, można, jak sądzimy, interpretować jako chęć ukrycia rzeczywistego celu przyjazdu, jak np. podjęcie pracy lub handel.

Jedna trzecia przyjazdów biznesowych ma charakter delegacyjny (tj. związane z prowadzeniem interesów w imieniu firmy), jedna czwarta ma na celu prowadzenie samodzielnych interesów. Kolejna jedna czwarta przyjazdów służbowych przypada na podróże kierowców i innych osób związanych z usługami transportowymi. Są to głównie sąsiedzi ze wschodu oraz Łotysze i Estończycy. Uczestnictwo w targach, wystawach lub konferencjach deklaruje co dziesiąty turysta biznesowy (podobnie jak w 2006 r.).

Rys. 3. Przyjazdy turystów do Polski według podstawowych celów pobytu (w %)

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r.

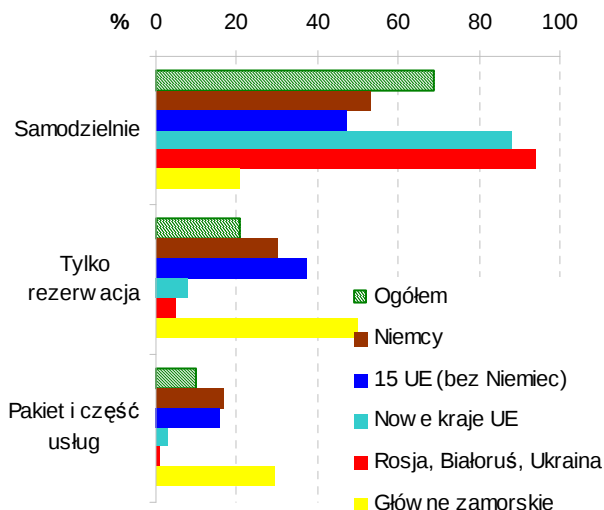
Długość pobytu

W badanym okresie 2007 roku średnia długość pobytu turystów w Polsce była mniejsza niż w 2006 roku. Tylko 16% turystów spędziło w Polsce więcej niż 4 dni. Długość pobytu zależy od celu przyjazdu. Przyjazdy typowo turystyczne, zdrowotne i rodzinno-towarzyskie wiążą się z dłuższym pobytem w Polsce (odpowiednio: 4,2; 4,2 i 4,0 noclegu). Bardzo krótko przebywali u nas ci, którzy przyjechali na zakupy lub przejeżdżali tranzytem. Tego rodzaju motywy przyjazdu (a były one liczniejsze niż rok wcześniej) znacznie zaniżyły średnią długość pobytu obliczoną dla ogółu turystów.

Sposób organizacji przyjazdu

W ciągu ostatnich lat stale rośnie odsetek turystów korzystających z usług biur podróży. Ogółem w ciągu pierwszego kwartału 2007 roku pakiet lub część usług wykupiło 10% turystów, a kolejne 21% skorzystało z pośrednictwa w rezerwacji (więcej niż rok wcześniej). Wśród turystów z krajów „15” UE udział wykupujących pakiety wyniósł 16%, zdecydowanie zaś był największy wśród turystów z krajów pozaeuropejskich (29%).

Rys. 4. Organizacja przyjazdów (%)

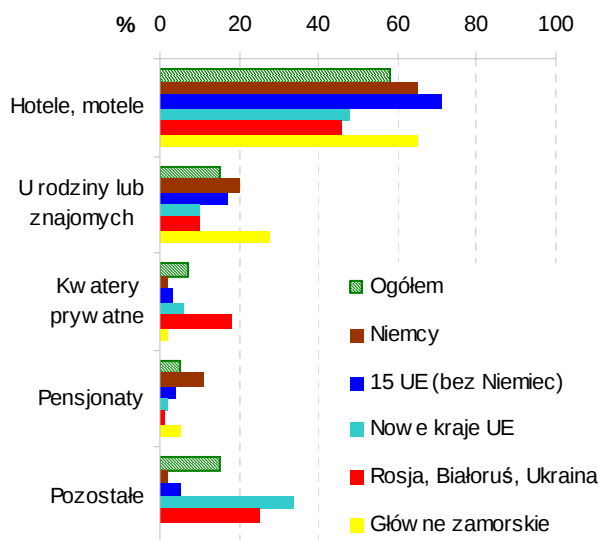

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r.

Baza noclegowa

Z noclegów w obiektach typu hotelowego korzystało ogółem 58% turystów (więcej niż w 2006 r.). W grupie gości z krajów „15” UE udział nocujących w hotelach lub motelach wyniósł 70% (najwięcej w porównaniu z pozostałymi), a w grupie sąsiadów ze wschodu – 46% (najmniej). Około jednej piątej Niemców i turystów z pozostałych krajów „15” UE korzystało z noclegów u rodziny lub znajomych; wśród turystów z krajów zamorskich (głównie Ameryki Północnej) odsetek ten wyniósł blisko 30%.

Rys. 5. Główne miejsca noclegów (%)

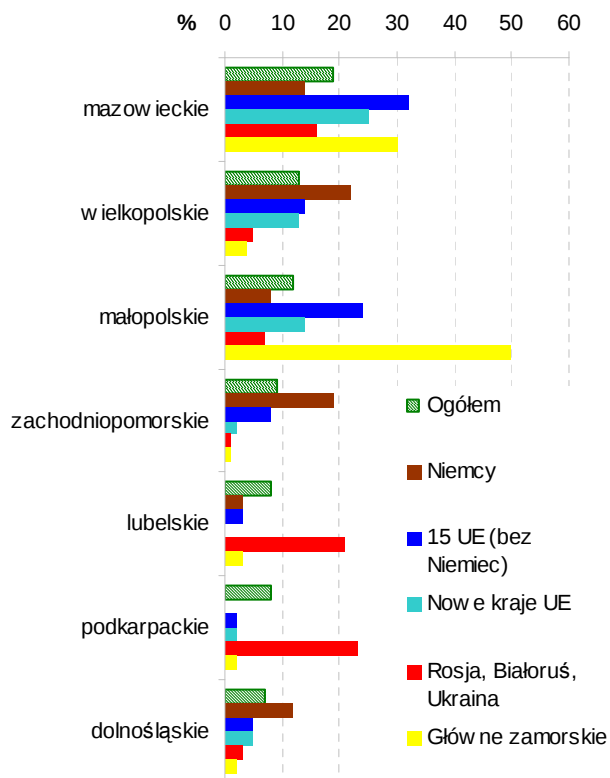

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r.

Odwiedzane województwa

W pierwszym kwartale 2007 roku do najczęściej odwiedzanych województw należały: mazowieckie, wielkopolskie, małopolskie, zachodniopomorskie, lubelskie i podkarpackie (te dwa ostatnie głównie za sprawą gości z Ukrainy).

Rys. 6. Odwiedzane województwa (%)

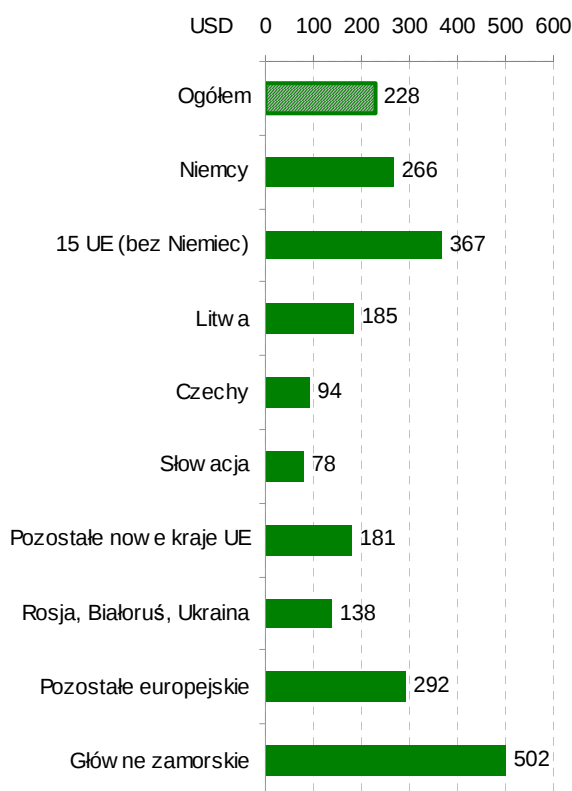

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r.

Wielkość i struktura wydatków turystów

Badania przeprowadzone w pierwszym kwartale 2007 roku pozwalają oszacować przeciętne wydatki turystów poniesione na terenie Polski na poziomie 228 USD na osobę i 69 USD na jeden dzień pobytu.

Rys. 7. Przeciętne wydatki turystów na osobę w I kwartale 2007 roku (według krajów, w USD)

* Australia, Japonia, Kanada, Korea Płd. i USA.

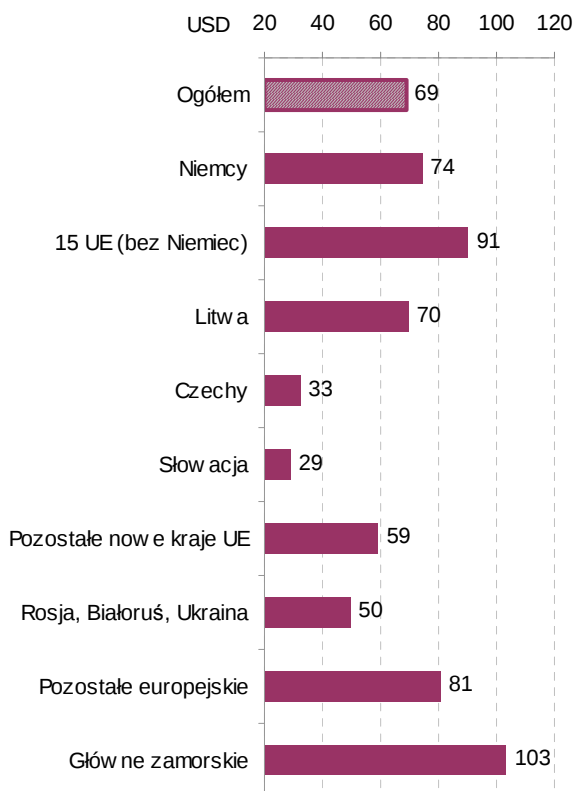
Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r.

Średnie wydatki na osobę rozpatrywane według krajów wyniosły od 78 USD (Słowacja) do 502 USD (kraje zamorskie). W stosunku do pierwszego kwartału 2006 roku obserwuje się znaczący wzrost wielkości wydatków przeciętnych ponoszonych przez jedną osobę w odniesieniu do większości analizowanych rynków. Wyjątkiem są sąsiedzkie kraje południowe, Węgry i Wielka Brytania. Jest to kontynuacja wzrostowego trendu, obserwowanego w ostatnim kwartale 2006 roku. W pierwszym kwartale bieżącego roku przeciętne dzienne wydatki turystów wahały się w granicach od 29 USD (Słowacja) do 103 USD (kraje zamorskie).

Należy zwrócić uwagę na znacznie wyższe niż w poprzednim roku średnie wydatki dzienne turystów z krajów zamorskich, Włoch, Austrii, Holandii i Litwy. Dużo niższe niż

poprzednio były natomiast przeciętne dzienne wydatki turystów z Węgier. Dienne wydatki na poziomie niższym niż średnia dla całej badanej próby charakteryzują także turystów ze Słowacji, Republiki Czeskiej, Wielkiej Brytanii, Białorusi i Rosji.

Rys. 8. Przeciętne wydatki turystów na jeden dzień pobytu w I kwartale 2007 roku (według krajów, w USD)

* Australia, Japonia, Kanada, Korea Płd. i USA.

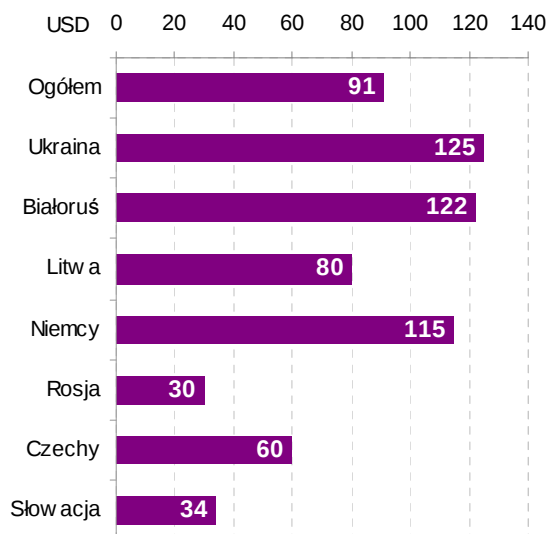
Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r.

Rys. 9. Wydatki turystów w I kwartale 2007 według celu podróży (w USD)

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r.

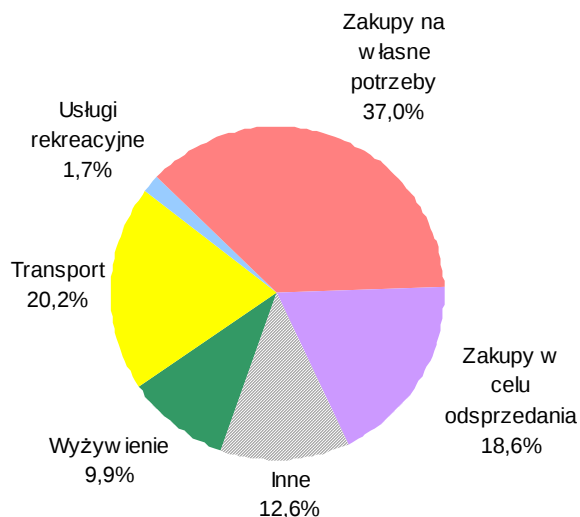
Rys. 10. Przeciętne wydatki odwiedzających jednodniowych w I kwartale 2007 roku według krajów (w USD)

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r.

W pierwszym kwartale 2007 roku odwiedzający jednodniowi wydawali największe sumy w związku z zakupami na własne potrzeby (37%, wobec 34,3% w 2006 roku), a następnie na transport (20,2%, podobnie jak w poprzednim roku). Wśród wydatków przeznaczonych na wyżywienie ponad 56% stanowiły wydatki na usługi gastronomiczne (więcej niż w ubiegłym roku). W kosztach transportu największy udział stanowił zakup paliwa (aż 96,4%, wobec 81,6% w pierwszym kwartale 2006 roku). Udział zakupów w celu dalszego odsprzedaży również się zwiększył w stosunku do poziomu z pierwszego kwartału 2006 roku (18,6%, wobec 10,4% w 2006 r.).

Rys. 11. Struktura wydatków odwiedzających jednodniowych w I kwartale 2007 roku (w %)

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2007 r.

Podsumowanie.

Chorwacja cieszy się dużą popularnością wśród Polaków. Walory krajobrazowe, bogate dziedzictwo kulturowe, ciepłe i czyste morze oraz stosunkowo bliskie położenie decydują o tym, że z roku na rok coraz więcej Polaków właśnie tam spędza swój urlop. Opierając się na danych statystycznych zgromadzonych przez organizację HTZ wynika, że liczba turystów z Polski wypoczywających w Chorwacji wzrasta o 40%. Polacy chętnie jeżdżą do tego kraju. Łagodny klimat, możliwości uprawiania wielu sportów jak żeglarstwo, nurkowanie, wspinaczka, górskie wyprawy rowerowe itd. powodują że turyści z Polski przyjeżdżają do Chorwacji dużo wcześniej niż rozpoczyna się sezon. Ta tendencja wzrasta i potwierdzają to dane statystyczne.

Odpowiedzią na rosnące wśród Polaków zainteresowanie Chorwacją było otwarcie w maju 2001 roku w Warszawie Narodowego Ośrodka Informacji Turystycznej Republiki Chorwacji, który jest jednym z 17 przedstawicielstw zagranicznych, jakie otworzyła Hrvatska Turistica Zajednica, chorwacka instytucja państwowa zajmująca się promocją Chorwacji.

Chorwacja to nie tylko klasyczny wypoczynek na słonecznym wybrzeżu, lecz także aktywne spędzanie czasu nad morzem, w górach, uprawianie sportów wodnych, sportów ekstremalnych. Chorwacja jest także dogodnym miejscem do organizacji kongresów, narad, konferencji.